

Rapport focusgroepen secundair onderwijs

Schoolkosten en leerlingendossier

De Cel Ouderbetrokkenheid, netoverstijgende cel van de ouderkoepels
november 2011

Inhoud

Inleiding	4
1. Bevraging rond kostenbeheersing en leerlingendossiers	5
1.1 Doelstelling van de focusgroepen	5
1.2 Methodiek	5
1.3 Aandachtspunten en opmerkingen.....	5
2. Respondenten	6
3. Programma	6
4. Aanpak.....	7
4.1 Aankomst en voorstellingsronde.....	7
4.2 Iedereen op zelfde kennisniveau brengen	7
4.3 Duiding van de clusters	9
4.4 Impact.....	9
4.5 Oplossingen	10
4.6 Communicatie	11
4.7 Participatie	11
4.8 Check of niet-verplichte schoolkosten aan bod kwam	12
4.9 Iedereen op zelfde kennisniveau brengen m.b.t. leerlingendossier	12
4.10 Vragen leerlingendossier.....	12
4.11 Conclusie en bedanking.....	13
5. Resultaten.....	14
5.1 Schoolkosten	14
5.1.1 Impact.....	14
5.1.2 Oplossingen	15
5.1.3 Stem van de ouders.....	16
5.1.4 Communicatie	16
5.2 Leerlingendossiers.....	17
5.2.1 Het bestaan van de verschillende dossiers	17
5.2.2 Voor- en nadelen van een volledig samengesteld dossier	18
5.2.3 Welke info moet doorgegeven bij de overgang van basis naar secundair onderwijs en bij schoolverandering.....	19
5.2.4 Hoe moet zo'n dossier eruit zien? (papier, elektronisch,...) en wie mag dat inzien? Hoe moet men dat dossier samenstellen?	19
6. Conclusies met reflecties van de ouderkoepels	21
7. Bijlagen	24

7.1	Bijlage 1: Verslagen focusgroepsgesprekken	24
7.1.1	Ouders in armoede (15 november 2011 te Antwerpen).....	24
7.1.2	Ouders met kinderen in het buitengewoon secundair onderwijs (17 november 2011 te Mechelen).....	32
7.1.3	Allochtone ouders (18 november 2011 te Schaarbeek).....	42
7.2	Bijlage 2: PowerPointPresentatie leerlingendossiers.....	48

Inleiding

De ouderkoepels kregen de opdracht vanuit het Departement Onderwijs en Vorming om ouders te bevragen rond de kostenbeheersing in het secundair onderwijs en rond het leerlingendossier. Het onderzoek bestaat uit twee delen: enerzijds is er de online-bevraging waarbij een grotere groep ouders bevraagd is omtrent de twee thema's. Anderzijds is er de specifieke bevraging van doelgroepouders omdat – zoals in de meeste onderzoeken – deze ouders wellicht zullen ondervertegenwoordigd zijn in de online-bevraging. Om de doelgroepouders te bevragen werden focusgroepen georganiseerd. In dit rapport wordt toelichting gegeven bij dat laatste luik van het onderzoek.

In dit rapport wordt eerst het doel, de methodiek en de aandachtspunten belicht. Hierna worden de respondenten en het programma beschreven. In het volgend onderdeel wordt het concrete opzet van de focusgroepen toegelicht. Het vijfde onderdeel behandelt de resultaten per thema en in het laatste onderdeel worden enkele reflecties vanuit de ouderkoepels gemaakt. Achteraan volgen de bijlagen.

De resultaten weergegeven in dit rapport dienen samen gelezen te worden met de resultaten van de online bevraging om correcte conclusies te kunnen trekken.

Bij het doornemen van dit rapport moet men zich bewust zijn van een aantal factoren die de interpretatie van de resultaten (uit de focusgroepen) kan beïnvloeden.

De bevroegde doelgroep zijn de ouders uit de diverse onderwijsvormen van het secundair onderwijs. Hun "selectie" beoogde een representatieve groep ouders. Zij beantwoordden de vragen vooral op basis van eerstehandservaringen met betrekking tot de beide onderwerpen. Eerstehandservaringen kunnen bogen op authenticiteit maar zijn tegelijk antwoorden die kunnen neigen naar één of andere extremere positie tegenover het bevroegde item. Nuancering is daarom soms aanbevolen.

Omwille van de grote loyaliteit van ouders naar hun kinderen vragen sommige antwoorden vervolgens om bijsturing vanuit een juiste context.

De online-bevraging biedt in die optiek een welkome aanvulling. Wederzijdse beïnvloeding van ouders in het gesprek wordt tot een minimum herleid doordat men de vragen individueel beantwoordt aan de pc. De persoonlijke ervaringen van de ouders blijven het uitgangspunt, maar zijn wellicht anders door het gebrek aan groepsinteractie op het moment van het invullen van de bevraging zelf.

Blijft het (onderzoeks-) gegeven dat men moet vertrekken vanuit de feiten/ervaringsgegevens zelf om vanuit een toekomstgerichte visie te kunnen besluiten tot een verantwoorde aanpak of bijsturing van de problematiek van de schoolkosten en het leerlingendossier.

1. Bevraging rond kostenbeheersing en leerlingendossiers

1.1 Doelstelling van de focusgroepen

Antwoord bieden op volgende kernvragen:

- Hoe perciëren ouders kostenbeheersing en het leerlingendossier?
- Wat weten de ouders over kostenbeheersing en het leerlingendossier?
- Welk waardeoordeel geven ouders aan kostenbeheersing en het leerlingendossier?
- Hoe ervaren ouders kostenbeheersing en het leerlingendossier?

1.2 Methodiek

We werkten met focusgroepen om de mening van ouders over de kostenbeheersing en de leerlingendossiers te leren kennen.

Een focusgroep is een “gestructureerde discussie onder een kleine groep van stakeholders (4 tot 12 personen), begeleid door een ervaren gespreksleider”.

Deze methode is ontworpen om informatie te verkrijgen over de voorkeuren en waarden van (uiteenlopende) mensen met betrekking tot een bepaald onderwerp en om te kunnen verklaren waarom ze die meningen hebben.

Tijdens een focusgroep wordt een gestructureerde discussie van een interactieve groep in een tolerante, geruststellende omgeving geobserveerd.

Een focusgroep kan dus gezien worden als een combinatie van een gericht interview en een discussiegroep.

De ouderkoepels hebben hun expertise, verworven in de focusgroepen rond de maximumfactuur, opnieuw kunnen benutten voor deze bevraging.

1.3 Aandachtspunten en opmerkingen

Het is ons bekend dat ouderbetrokkenheid in het secundair onderwijs van een andere aard is dan in het basisonderwijs: ze is over het algemeen minder zichtbaar in concrete en duidelijk afgebakende initiatieven zoals vb. een groep zwemmoeders. Hierdoor is het moeilijker individuele ouders aan te moedigen om deel te nemen aan een focusgroep. Deze vaststelling heeft een geringere opkomst voor een focusgroep als gevolg.

Een tweede belangrijk aandachtspunt is het feit dat de ouderkoepels geen impact hebben op het aantal ouders dat effectief aanwezig is op de focusgroep. Door samen te werken met middenveldorganisaties trachten de ouderkoepels meer (doelgroep)ouders te bereiken, maar een maximale opkomst is nooit verzekerd.

Omwille van het groot aantal vragen, de eerder korte duur (max 2,5u) en de samenstelling van een focusgroep, kunnen in de verschillende groepen niet alle vragen even uitgebreid aan bod komen. Onze doelstelling was ervoor te zorgen dat over de focusgroepen heen alle vragen gecoverd waren.

2. Respondenten

De doelgroep zijn ouders met kinderen in het secundair onderwijs. Concreet werden er afzonderlijke focusgroeps gesprekken georganiseerd met specifieke doelgroepen. Er werd 1 focusgroep georganiseerd voor ouders in armoede, 1 voor ouders van allochtone afkomst en 1 voor ouders met kinderen in het buitengewoon secundair onderwijs.

We streefden bovendien een mix van geëngageerde ouders en minder geëngageerde ouders na.

De specifieke doelgroepen vergden een 'niet intellectualistische' aanpak. We zorgden voor structuur en eenvoud, die we - waar nodig - zichtbaar maakten met beelden.

Zoals in onderstaand schema vermeld, werden in totaal 20 ouders betrokken bij de focusgroepen. De ouderkoepels merken dat het moeilijker is ouders te bereiken uit het secundair onderwijs. Vooral de ouders uit het buitengewoon secundair onderwijs gaan minder in op de vraag deel te nemen aan een focusgroep.

	Doelgroep	Datum	Locatie	Opkomst
1	Ouders in armoede	15 november 2011 om 13.30u	Centrum Kauwenberg Antwerpen	14 ouders
2	Ouders met kinderen in het buitengewoon secundair onderwijs	17 november 2011 om 19.30u	CC De Garage Mechelen	2 ouders
3	Allochtone ouders	18 november 2011 om 10u	Centrum Turkse ouders Schaarbeek	4 ouders (+ 5 ouders met autopech)

3. Programma

	Beschrijving	Duur
1	Aankomst en voorstellingsronde	10'
2	Iedereen op hetzelfde kennisniveau kostenbeheersing SO brengen	10'
3	Duiding van de clusters + bevraging cluster IMPACT kostenbeheersing SO	5' 15'
4	Cluster OPLOSSINGEN kostenbeheersing SO	15'
5	Cluster COMMUNICATIE kostenbeheersing SO	15'
6	Cluster PARTICIPATIE kostenbeheersing SO	10'
7	Check niet- verplichte kosten en conclusie	5'
8	Pauze	10'
9	Iedereen op zelfde kennisniveau leerlingendossier brengen	10'
10	Vragen LEERLINGENDOSSIËR	35'
11	Conclusie en bedanking	10'

4. Aanpak

4.1 Aankomst en voorstellingsronde

Doelstelling

De drempel voor actieve deelname wordt zo laag mogelijk gemaakt waardoor de deelnemers zich welkom voelen. Ze voelen zich op hun gemak omdat ze weten wie mee aan tafel zit en omdat ze begrijpen wat de bedoeling van deze sessie is.

Aanpak

De uitgenodigde ouders worden verwelkomd door de gespreksleider en de verslaggever. Er wordt een drankje aangeboden.

Iedereen wordt gevraagd zijn/haar naam zo groot mogelijk op de voorziene stickers te schrijven. De gespreksleider vraagt deze sticker aan te brengen op een zichtbare plaats. Indien de gespreksleider aarzeling voelt, schrijft hij/zij of de verslaggever de naam van de persoon op.

Korte voorstellingsronde (1min elk): hierin neemt de gespreksleider het initiatief en duidt zo de verwachtingen rond de voorstellingsronde:

- Wie ben jij?
- Waar kom je vandaan (stad in België evt. land van herkomst, sinds hoelang in België)?
- Kinderen in welke school en welk leerjaar?
- Actief in ouderraad of -vereniging?
- Via wie ben je hier terecht gekomen?

De gespreksleider duidt in 2 minuten wat de bedoeling is van dit gesprek en licht de rol van de verslaggever en zichzelf toe. Voor een vlot verloop van het gesprek en om iedere deelnemer optimaal te betrekken in het gesprek, benadrukt de gespreksleider dat er geen foute of domme antwoorden zijn.

4.2 Iedereen op zelfde kennisniveau brengen

Doelstelling

- Vanuit de verschillende kennisniveaus van de deelnemers weten welke de schoolkosten zijn in het secundair onderwijs.
- Duidelijk stellen welke kosten al dan niet verplicht zijn.

Aanpak

Eerst wordt aan de hand van een paar algemene vragen informeel gepeild naar de voorkennis waarmee mensen binnen zijn gekomen:

- “Wat zeggen de schoolkosten van het secundair onderwijs jullie?”
- “Wat wist je vóór deze avond over de schoolkosten in het secundair onderwijs ?”

De gespreksleider geeft de groep maximum 5 minuten tijd om hierover te praten.

Daarna worden de deelnemers naar een oefening rond studiekosten geleid:

Wat zijn STUDIEKOSTEN?

<p>1.</p> 	<p><i>Verplichte studiekosten:</i> kosten die noodzakelijk zijn om te kunnen deelnemen aan het onderwijs (bijv. schoolboeken, schoolactiviteiten, schooluniform, werkkleding, gereedschap, kopieën,)</p>
<p>2.</p> 	<p><i>Niet-verplichte studiekosten:</i> kosten die niet noodzakelijk zijn om te kunnen deelnemen aan het onderwijs maar die de ouders niet zouden maken als ze geen schoolgaande kinderen hadden (bijv. meerdaagse schoolreizen, computer, tijdschriften en kranten, geld voor goede doelen op school, ...)</p>

Denkoefeningen/voorbeelden:

- aankoop werkboek geschiedenis
- kopieën voor de les Nederlands
- projectwerking over de Romeinen
- klassikale uitstap naar de schaatsbaan met de leerkracht LO
- schoolreis naar Luik
- sportdag voor heel de school in Provinciaal Domein De Nekker
- naar het toneel met de klas
- werkkleding praktijklessen
- meerdaagse bosklassen
- uitwisselingsproject
- warme maaltijden
- abonnement op een krant
- internet thuis
- een computer voor je zoon/dochter
- Gift (geld) voor Music for Life

Aan de deelnemers wordt gevraagd één voor één een kaartje uit een pot te halen (zij die niet willen, de taal niet verstaan,... worden op subtiële wijze geholpen door de gespreksleider) en zeggen tot welke categorie het voorbeeld behoort: 1 of 2. De gespreksleider of de deelnemer hangt het kaartje op de juiste plaats op de flap.

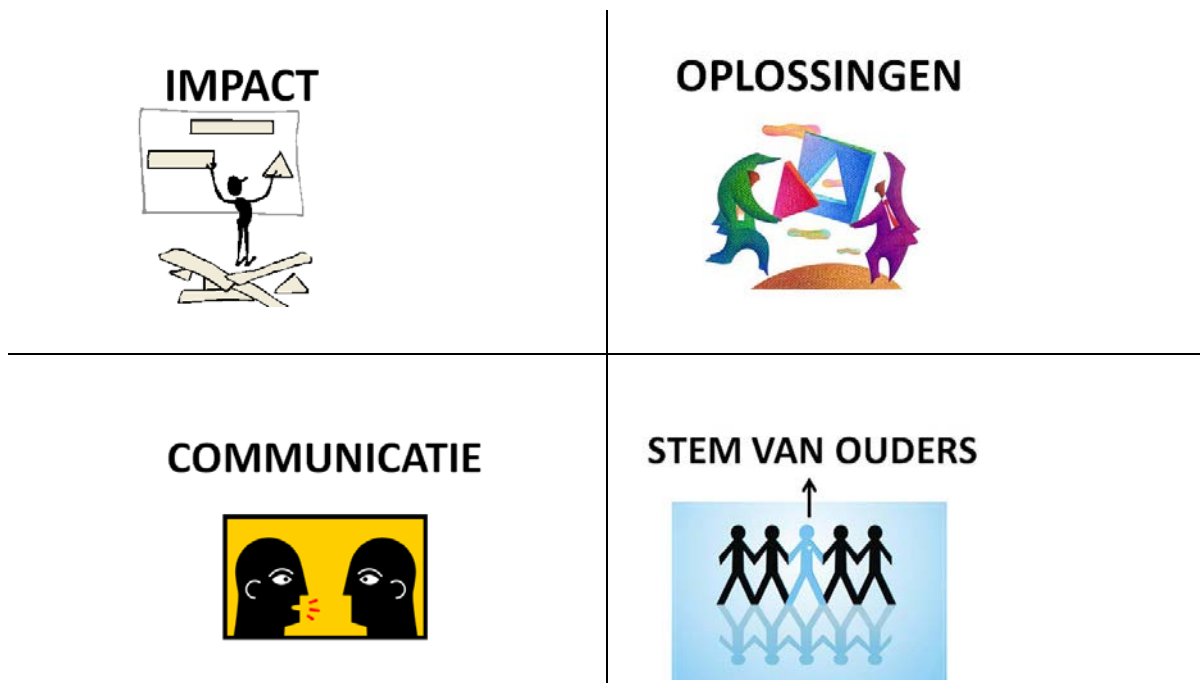
4.3 Duiding van de clusters

Doelstelling

De deelnemers zien het kader waarbinnen de komende bevraging past (overzicht van 4 clusters).

Aanpak

De gespreksleider kadert de komende oefening en tekent op een grote flap het volgende kwadrant:

Elk kwadrant wordt bondig en eenvoudig uitgelegd.

4.4 Impact

Doelstelling

Inzicht krijgen op de impact van de schoolkosten voor de bevragede doelgroepen.

Aanpak

De gespreksleider start met volgende vraag: "Wat betekenen de schoolkosten secundair onderwijs voor jullie?" (zonder richting te geven, zien waar het spontaan over gaat). Hij/zij bewaakt dat er één gesprek en geen subgesprekken worden gevoerd. De gespreksleider laat iedereen aan bod komen

en/of voorkomt dat iemand het gesprek domineert. Hij/zij leidt het gesprek inhoudelijk in goede banen met onderstaande vragen en structuur als achtergrondbagage. Afhankelijk van de manier waarop het gesprek verloopt, stelt de gespreksleider mogelijk onderstaande vragen:

1. Geef je top drie van verplichte kosten waar je het meeste geld aan besteedt.
2. Hoeveel verwacht je dit schooljaar uit te moeten geven aan verplichte studiekosten volgens de informatie die je van de school kreeg? Wat denk je hierover (veel, weinig, onnodige kosten,.....). Denk je dat je ongeveer het opgegeven bedrag gaat moeten uitgeven, of meer of minder en waarom?
3. Hoe zwaar wegen de verplichte studiekosten op het gezinsbudget?
4. Hebben de verwachte studiekosten een invloed gehad op de keuze van de studierichting? Waarom wel/niet?
5. Geef je top drie van niet-verplichte kosten waar je het meeste geld aan besteedt. Wat denk je hierover (veel, weinig, onnodige kosten,.....)? Denk je dat je ongeveer het opgegeven bedrag gaat moeten uitgeven? Of meer of minder en waarom?
6. Hoeveel verwacht je dit schooljaar uit te geven aan niet-verplichte studiekosten volgens de informatie die je van de school kreeg? Wat denk je hierover (veel, weinig, onnodige kosten,.....). Denk je dat je ongeveer het opgegeven bedrag gaat moeten uitgeven, of meer of minder en waarom?
7. Hoe zwaar wegen de niet-verplichte studiekosten op het gezinsbudget?
8. Hoeveel bedraagt de maandelijkse kostprijs voor het vervoer naar school?
9. Speelt de kostprijs van het vervoer mee in de beslissing van de keuze van het vervoer?
10. Is de vervoerskost een punt van overweging geweest bij de schoolkeuze?
11. Hoeveel bedraagt de maandelijkse kostprijs voor het vervoer naar de (eventuele) stageplaats?
12. Op welke manier moet je de schoolrekening betalen? Ben je hierover tevreden? Waarom wel/niet?
13. Hoe wordt er omgegaan met materiaal? (aanschaf boeken, invulboeken, andere benodigdheden)
14. Maak je soms bijkomende kosten die niet voorzien zijn, maar die voor je zoon/dochter belangrijk zijn om goed te presteren? Mening?

4.5 Oplossingen

Doelstelling

Inzicht krijgen in de manier waarop de doelgroep van ouders de oplossingen/alternatieven rond de schoolkosten secundair onderwijs ervaren.

Aanpak

De gespreksleider grijpt terug naar het kwadrant om duidelijk te stellen waarover het hier gaat.

Welke oplossingen vind je voor:

1. Manieren om de schoolrekening te betalen (spreiden: automatisch of aanvragen?, bij wie?, kan dit?)
2. Alternatieven om de vervoersonkosten te drukken.
3. Alternatieven voor de aankoop van materialen.

Wat vind je van volgende oplossingen:

4. Vind je het een goede oplossing om een vrijwillige bijdrage te vragen?
5. Wat vind je van de oplossing om geld in te zamelen voor projecten, goede doelen?

4.6 Communicatie

Doelstelling

Inzicht krijgen in de manier waarop de doelgroep van ouders de communicatie rond de schoolkosten secundair onderwijs ervaren.

Aanpak

Aan de hand van het kwadrant maakt de gespreksleider de bedoeling duidelijk.

Zoals bij cluster “impact”, stelt de gespreksleider de algemene vraag: “Wat vind je van de manier waarop je school je informeert over de schoolkosten secundair onderwijs?”

1. Heb je van de school informatie gekregen over de verplichte studiekosten? Op welke manier en op welk moment?
2. Weet je of de school inspanningen doet om de studiekosten te beperken? Zou je dit evt. graag weten? Waarom vind je dat belangrijk?

Mogelijke bijkomende vragen :

1. Krijg je vooraf een overzicht van de verschillende studiekosten?
2. Is die informatie duidelijk en gedetailleerd? Ben je hierover tevreden? Waarom wel/niet?
3. Krijg je achteraf via de schoolrekening een overzicht van de studiekosten?
4. Is die informatie duidelijk en gedetailleerd? Ben je hierover tevreden? Waarom wel/niet?
5. Krijg je spontaan uitleg over de schoolrekeningen of krijg je alleen uitleg als je dat vraagt? Weet je wie je hiervoor kunt aanspreken op school?
6. Bespreken de leerkrachten op voorhand met je kind het maken van onkosten voor opdrachten? (bijv. afspraken over zwart-wit of kleurkopieën, tips om kosten te beperken, ...)
7. Ben je hier tevreden over? Waarom?

4.7 Participatie

Doelstelling

Inzicht krijgen in de manier waarop de doelgroep van ouders hun participatie rond de schoolkosten secundair onderwijs ervaart.

Dit gedeelte is minder belangrijk omdat het bij 1 of 2 focusgroepen aan bod komt.

Aanpak

De gespreksleider vraagt (indien we dit nog niet zouden weten van bij het begin van de focusgroep) of er ouders uit een ouderraad of oudervereniging aanwezig zijn. Zo ja, stelt hij/zij volgende algemene vraag aan de groep:

1. Is jouw mening gevraagd over de beperking van de studiekosten? Op welke manier? Wat denk je hierover?
2. Houdt de school rekening met het beschikbare vervoer (en de kosten daarvoor) bij het toewijzen van een stageplaats? Kun je dit zo nodig bespreekbaar maken op school? Weet jij (of jouw zoon/dochter) bij wie?

4.8 Check of niet-verplichte schoolkosten aan bod kwam

Doelstelling

Bekijken of de niet-verplichte schoolkosten secundair onderwijs aan bod zijn gekomen. Indien dit niet het geval is, wordt hier nog kort op ingegaan.

4.9 Iedereen op zelfde kennisniveau brengen m.b.t. leerlingendossier

Doelstelling

- De kennis van/over de verschillende schooldossiers achterhalen. De deelnemers komen wellicht met verschillende kennisniveaus over het leerlingendossier naar de focusgroep.
- Scherp stellen over welke dossiers het precies gaat.

4.10 Vragen leerlingendossier

Doelstelling

Inzicht krijgen in de manier waarop de ouders denken over het leerlingendossier.

Aanpak

Volgende vragen werden voorgelegd:

1. Zijn jullie op de hoogte van het bestaan van deze dossiers? Hoe ben je dat te weten gekomen? Wie heeft je dat verteld? En vind je het belangrijk dat je dat weet?
2. Welke voordelen kan zo'n volledig samengesteld dossier volgens jullie hebben? En welke nadelen?
3. Welke info moet doorgegeven worden bij de overgang van het basis naar het secundair onderwijs? En bij verandering van school in het secundair onderwijs? Van welke informatie vinden jullie het belangrijk dat deze wordt bijgehouden door de school?

Mogelijke bijkomende vragen: (deze kunnen helpen om de discussie op gang te brengen. De gespreksleider voorkomt dat antwoorden impliciet worden aangegeven!

- a. *Je kind heeft zich zeer moeilijk gedragen in de 3° graad BaO en is hiervoor verschillende keren gestraft. Moet deze info doorgegeven worden naar het SO?*
 - b. *Je kind is gepest in de 3° graad BaO. De school heeft ingegrepen in samenspraak met ouders, kind en CLB. Moet dit doorgegeven worden aan SO?*
 - c. *Je kind is in het 3° jaar SO van school gestuurd wegens gebruik van geweld tegen een andere lln. Moet dit doorgegeven worden aan zijn volgende school?*
 - d. *Je kind heeft extra zorg voor wiskunde gekregen in de 1° graad SO (of in BaO) Moet dit doorgegeven worden?*
4. Hoe moet zo'n dossier eruit zien? (papier, elektronisch,...) en wie mag dat inzien?
Hoe moet de info genoteerd worden? Enkel de feiten of met commentaar erbij?
Staat er een vervaldatum op 'gevoelige' commentaar of sancties? Of blijft dit voor eeuwig in het dossier zitten? (wat dan met het recht om met een schone lei te starten?)

4.11 Conclusie en bedanking

Doelstelling

- De belangrijkste conclusies aan de vergadering voorleggen en eventueel laten aanvullen.
- Iedereen met een goed gevoel naar huis laten gaan door te herhalen wat er met de informatie zal gedaan worden.
- De deelnemers een laatste kans geven om nog een inbreng te doen als boodschap naar de minister.

Aanpak

In een afsluitend rondje legt de gespreksleider volgende vraag voor: "Als de minister jou zou vragen 1 punt aan te halen van wat je hier vandaag hebt opgestoken/bijgedragen, wat zou je hem dan zeggen?"

Indien schrijven/taal geen probleem is en indien er nog tijd over is, beantwoordt elke deelnemer deze vraag eerst schriftelijk. Daarna volgt de bespreking.

De gespreksleider vertelt hoe deze informatie zal verwerkt worden en wat er met de resultaten en de verworven inzichten zal gedaan worden. De bedoeling hiervan is dat de deelnemers zich gerustgesteld voelen. De gespreksleider en de verslaggever bedanken de aanwezigen voor hun deelname.

5. Resultaten

5.1 Schoolkosten

5.1.1 Impact

De meningen over de kosten zijn verdeeld: de ouders in armoede spreken van bedragen tussen de 300 en 500 euro bij het begin van het schooljaar. Daar komen doorheen het schooljaar nog kosten bij. De praktijk **cash** geld te vragen komt nog vaak voor. Deze bedragen worden niet meer aangerekend op de officiële schoolrekening. In de meeste gevallen wordt in eerste instantie een “kasboek” van deze betalingen bijgehouden door de leerkracht.

De studietoelage is in veel gevallen ontoereikend om alle verplichte kosten te betalen.

“Soms moet ik afzeggen als ik volk heb uitgenodigd omdat ik een grote rekening voor school te betalen heb. Ik zeg dat dan wel niet he, ik verzin een smoes. Of als we naar een verjaardagsfeestje moeten en ik heb net een schoolrekening gekregen. Dan bel ik ook af wantja, dat cadeautje...”

De dreiging dat wanbetalers zullen gecontacteerd worden door een **incassobureau** (soms vervat in een schoolreglement), wordt als een bijkomende druk ervaren door de kansarme of minder kapitaalkrachtige gezinnen.

Bij de niet-verplichte kosten scoren **meerdaagse uitstappen en het gebruik van computer en internet** heel hoog volgens de kansarme ouders. De **niet verplichte meerdaagse uitstappen** krijgen **informeel** een dwingend/**verplicht** karakter door sociale druk. Dergelijke initiatieven hebben als gevolg dat een zeer (tot te) groot gedeelte van het gezinsbudget moet besteed worden aan schoolkosten. Het **niet verplicht zijn van een computer is achterhaald** door het gebruik van smartschool. Het is daarom belangrijk te kunnen beschikken over een up-to-date (!) computer. **De doorverwijzing naar de bibliotheek of de school voor het gebruik van een computer** is een optie die door overbevraging, afstand of omwille van logistieke redenen van de school helemaal **geen optie** is.

“internet is niet verplicht, maar wat als ze een huistaak moeten maken en doorsturen naar school, dan is dat eigenlijk wel verplicht.”

Doordat de kansarme ouders beroep kunnen doen op het omnium-statuuut zijn de vervoerskosten teruggedrongen tot € 30 voor een Buzzypas. Maar als er ook nog een treinabonnement moet gekocht worden, lopen de kosten op. **Zeker in gezinnen met meerdere kinderen** wordt dit als een probleem ervaren.

In het buso vindt men dat de kosten nog meevallen en minder hoog zijn dan verwacht. Eén van de redenen is dat de schoolbesturen erg veel moeite doen om de kosten te drukken. Ook het vervoer is gratis in het buso en heeft daarom geen impact op het gezinsbudget.

Volgens een ouder met kinderen in het buso zijn de rechten van de ouders niet genoeg gekend waardoor er teveel zaken betaald worden die eventueel verminderd kunnen worden indien men weet via welke kanalen dit aan te vragen. Een voorbeeld is de aanvraag van de studiebeurs: het is goed dat dit automatisch gaat gebeuren omdat te veel ouders onvoldoende op de hoogte zijn van de mogelijkheden.

Een allochtone ouder is van mening dat het onderwijs in Nederland en Wallonië goedkoper is.

“Als mijn kind naar het Franstalig onderwijs zou gaan, zouden er veel dingen veel goedkoper zijn.”

5.1.2 Oplossingen

Er zijn volgens de ouders **veel mogelijke oplossingen** om de schoolkosten te **drukken**. Zo wordt er in verschillende scholen gewerkt met alternatieven voor de traditionele aankoop van materialen. Dit gaat van het huren van boeken en andere materialen tot tweedehands ver- of aankoop of het in bruikleen krijgen van materialen van de school.

“Veel ouders zeggen dat hun kind niet mag kiezen welke studierichting te volgen omdat sommige te duur zijn. Maar bij ons – grootkeuken volgt mijn dochter – krijgt iedereen een nummer en het hele jaar gebruikt zij de messenset van dat nummer. Wij moeten die niet zelf kopen, ook geen huurgeld betalen.”

De verschillende systemen hebben voor- en nadelen volgens de ouders. Zo vragen de ouders met kinderen in het buso zich af wat er gebeurt als huurmateriaal kapot gaat. Enkele ouders halen aan dat er zeker nog mogelijkheden zijn om de schoolkosten te drukken. Bijvoorbeeld: het bewuster omgaan met invulboeken en het minder wisselen van handboeken waardoor broers en zussen dezelfde boeken kunnen gebruiken.

Op de vraag of **vrijwillige** bijdragen een oplossing kunnen zijn, zijn de meningen verdeeld. Ook buiten de school zijn er oplossingen te vinden zoals het **omniumstatuut** van de mutualiteiten.

Om de betaling zelf zo vlot mogelijk te laten verlopen, zijn er verschillende mogelijkheden. Zo kan er **gespreid** betaald worden op de school van een aantal aanwezigen. Volgens de ouders in armoede heeft dat zowel voor- als nadelen. Zij vinden dat de schoolkosten gewoon **lager** moeten zijn. Het is voor deze groep ouders ook belangrijk dat er verschillende mogelijkheden aangeboden worden om te betalen.

“We hebben het voor voorstel gekregen om de betaalwijze te kiezen en die is ook te bespreken”.

Andere scholen werken met een **spaarsysteem**. Bij al deze oplossingen is **communicatie** belangrijk volgens de ouders.

5.1.3 Stem van de ouders

Er is nogal wat verscheidenheid tussen de ouders omtrent de mate waarin de stem van ouders volgens hen gehoord wordt. De ouders met kinderen in het buso zijn opnieuw het meest positief: er wordt naar de ouders geluisterd en er wordt rekening gehouden met hun vragen en suggesties. Deze ouders vinden de **laagdrempeligheid van een school erg belangrijk**: men vindt het fijn bij de directie te kunnen binnenlopen om een vraag te bespreken.

“Je hebt het gevoel dat je suggesties kan geven.”

De kansarme en allochtone ouders zijn minder positief. De ouders in armoede vertellen dat men zelden **verder dan het secretariaat** geraakt voor het bespreken van een vraag. De verenigingen die de belangen van ouders in armoede verdedigen doen hun best om de stem van de (kansarme) ouder te vertolken, maar dat lukt **niet even goed** op alle scholen, zeker in het secundair onderwijs is dit niet evident. Scholen zijn vaak ook **te verschillend** in hun aanpak waardoor men het sensibiliseringsproces vaak moet herhalen. De ouders in armoede stellen verder ook dat de stem van de kansarme ouder vaak is ‘ik ben arm , heb wat mededogen’. Dit is **zeer vernederend voor de ouders**.

De allochtone ouders vinden dat de school wel naar hun bezorgdheden luistert als ze die formuleren, maar dat er verder niets mee gebeurt.

“Misschien wordt er wel geluisterd, maar er wordt niet veel aan gedaan. Ze vragen wel, maar er wordt te weinig mee gedaan.”

Concrete aanpassingen of oplossingen worden dan weer **wel** door de meeste scholen voorgesteld en uitgevoerd. De allochtone ouders zijn ook niet altijd op de hoogte van al de kanalen die er bestaan om (financiële) hulp te vragen. Ze durven dit ook niet altijd! Werk maken van de laagdrempeligheid van al deze initiatieven is aanbevolen.

5.1.4 Communicatie

Over de schoolkosten wordt op verschillende manieren en vrij correct gecommuniceerd: via het schoolreglement, per brief, in de toelichting bij facturen, tijdens een infoavond enz. Kleine **bijkomende kosten** betekenen in bepaalde gevallen een aanzienlijke verhoging van de schoolkosten. Hierover wordt meestal in de loop van het jaar **via een brief/mededeling** in de schoolagenda gecommuniceerd.

Verschillende ouders halen aan niet goed te weten welke kosten er **wel of niet verplicht** zijn. De scholen voeren hier rond soms **suggestieve** communicatie (bv. over kosten die zogezegd verplicht zijn, maar wettelijk gezien niet verplicht zijn).

De tevredenheid over de communicatie is erg **schoolgebonden**. Het valt wel op dat de ouders met kinderen in het buso opmerkelijk meer tevreden zijn over die communicatie. Ze geven ook aan dat **in**

hun scholen meer inspanningen worden gedaan voor een goede communicatie dan in het gewoon onderwijs.

“Ik heb het gevoel dat ze in het buso veel beter informeren en veel meer doen dan in het secundair onderwijs, ik kan vergelijken want ik heb er ook eentje in het gewoon secundair onderwijs.”

Rond de communicatie bij betalingsmoeilijkheden zijn de ervaringen schoolspecifiek. Sommige ouders zijn hierover zeer tevreden (directie is makkelijk bereikbaar, een gesprek verloopt discreet en tactvol,...)

“Ik heb een afspraak gemaakt met de directie. Ze staat open voor discussie ook al heeft ze zeer veel werk”.

Andere ouders, voornamelijk de ouders in **armoede**, zijn hier **minder tevreden** over. Zij ervaren niet altijd begrip vanwege de school als zij bepaalde materialen (bijvoorbeeld performante computer voor het gebruik van smartschool,...) niet kunnen aankopen of bepaalde rekeningen niet kunnen betalen.

De ouders in armoede geven tot slot aan dat de **communicatie rond betalingsproblemen anders** zou moeten gebeuren. **Leerlingen mogen hier zeker niet** op aangesproken worden, noch in groep, noch individueel.

Als men contact opneemt met de school, wordt er wel een oplossing gezocht voor het betalingsprobleem. Maar, het is **stigmatiserend** als men telkens zijn verhaal moet doen. Zo worden ook enkel diegenen geholpen die de drempel van het bureau van de directeur (durven) overschrijden. Er zouden **meer structurele oplossingen** moeten komen. Zo zou het goed zijn als ouders kunnen kiezen op welke manier zij de rekeningen willen betalen.

5.2 Leerlingendossiers

5.2.1 Het bestaan van de verschillende dossiers

De meeste ouders zijn op de hoogte van de verschillende dossiers. Zeker ouders met kinderen in het buitengewoon onderwijs zijn goed geïnformeerd. Bij de allochtone ouders merken we dat er kennis is van dossiers maar niet van de verscheidenheid en de gedetailleerdheid.

“Ik wist dat er dossiers waren maar niet op zoveel verschillende niveaus.”

De meeste ouders zijn via de school op de hoogte gebracht van de dossiers en dit via infoavonden, bij het doorgeven van bepaalde info zoals bijvoorbeeld medische gegevens, doorverwijzing naar het buitengewoon onderwijs...

Alle ouders halen aan dat ze het **belangrijk vinden hiervan op de hoogte** te zijn.

OPMERKING: ouders met kinderen in het buitengewoon onderwijs vinden dat de doorstroming en de samenwerking tussen de CLB's beter moet. Ze dienen te weten hoe het kind in elkaar zit. Hier loopt het al eens mis.

“Bij mij mocht mijn zoon geen spuiten met eiwitten krijgen en we moesten dat doorgeven en toen hebben ze dat gezegd van die dossiers.”

“Ja ik wel omdat mijn dochter naar het buitengewoon onderwijs moest en de dossiers moesten doorgegeven worden van het ene naar het andere CLB.”

5.2.2 Voor- en nadelen van een volledig samengesteld dossier

Voordelen

Ouders vinden het belangrijk dat de desbetreffende personen weten **hoe** ze moeten reageren als er iets met het kind gebeurt (belangrijk bij medische problemen).

Door het gebruik van dit dossier kan er **op maat van het kind** gewerkt worden.

Kansarme ouders halen aan dat ze **vaak meermaals** hetzelfde verhaal moeten doen. Het werken met een volledig samengesteld dossier kan dit verhelpen. Het belang van het kind staat centraal.

“Stel dat hij iets krijgt, dan weten ze toch wat ze moeten doen. Ze moeten toch ergens op de hoogte zijn. Anders zeggen ze dat ze van niks wisten.”

“Als er iets gebeurt met het kind, dat ze weten hoe ze moeten reageren.”

“Ouders moeten niet iedere keer hetzelfde verhaal vertellen.”

Nadelen

De kans bestaat dat kinderen **geen nieuwe start kunnen nemen en zo een stempel** krijgen. Vaak zijn het momentopnames en kan men een verkeerd oordeel vellen over het kind.

Het is belangrijk na te denken over **wie** het dossier mag inkijken omdat men op een juiste manier moet omgaan met de informatie. Dit kan volgens de ouders onvoldoende gegarandeerd worden.

Er is tot slot de bezorgdheid dat er foute of te weinig gegevens in de dossiers staan en dat deze niet correct doorgegeven worden.

“Ja, zo zijn wij erachter gekomen dat de helft er niet in staat van mijn dochter. Nu moeten wij dat allemaal zitten uitzoeken, naar welke school ze allemaal geweest is enzo. Maar als kleuter zeg, dat weet ik niet meer, ze is 17!”

“Ik denk dat ze het te weinig gebruiken of in lezen.”

“Ze mogen wel informatie doorgeven, maar ze moeten het kind een kans geven.”

5.2.3 Welke info moet doorgegeven bij de overgang van basis naar secundair onderwijs en bij schoolverandering

- medische informatie: algemene en specifieke
- globale informatie, niet in detail, maar wel op tijd
- alles wat in het belang van het kind nodig is
- vaardigheden: wat een kind goed kan
- het gedrag van het kind, maar soms ook niet (meningen liggen hier soms ver uit mekaar)
- pesten: zowel m.b.t. dader als slachtoffer
- daden met geweld: zowel m.b.t. dader als slachtoffer
- diefstal: zowel m.b.t. dader als slachtoffer, maar opletten met het vermelden van feiten als kinderen nog erg jong zijn
- welke hulpmiddelen kinderen hebben gehad zoals hulp bij wiskunde, programma Sprint voor dyslexie (red. STICORDI-maatregelen)
- gezinssituatie vb. pleegouders
- punten, toetsen en examens zijn minder belangrijk, zijn een momentopname

“Als een kind gezakt is voor zijn gedrag, dan moet de andere school dat weten.”

5.2.4 Hoe moet zo'n dossier eruit zien? (papier, elektronisch,...) en wie mag dat inzien? Hoe moet men dat dossier samenstellen?

Hoe moet het dossier eruit zien?

En **digitaal dossier** is een goede vooruitgang. Zo geraken de gegevens niet snel zoek. Het moet wel mogelijk zijn om de informatie uit te printen, zodat het voor iedereen toegankelijk blijft.

“Digitaal, zodat het niet weg kan.”

“Maar niet toegankelijk voor iedereen, met een code.”

Wie mag het dossier inkijken?

- De **directie** moet zeker toegang hebben tot het dossier. Hij/zij moet kunnen beslissen wie er nog toegang heeft tot het dossier. Eventueel met **een toegangscade**, waarin dan nog **gradaties** kunnen zijn.
- De ouders, het kind, CLB, de verpleegkundige, klasleerkrachten, de personen die beroepsmatig met het kind in aanraking komen of al diegenen die momenteel toestemming hebben. De overigen moeten toestemming vragen aan de ouders (dan weet je als ouder ook wie er mee bezig is).

“De directie moet beslissen wie het mag zien, maar niet zomaar iedereen.”

“De personen die beroepsmatig met het kind in aanraking komen, mogen het lezen. De kuisvrouw niet.”

Wat moet erin? Feiten of ook toelichting?

Alles **wat belangrijk** is voor het kind en als het nodig is voor de **opvolging**.
Zeker de verslagen van klassenraden.

En wat met gevoelige commentaar of straffen? Moet deze informatie erin blijven staan?

Alles wat met **geweld** te maken heeft moet erin blijven staan, zeker als het over wapens gaat.

Als het over **diefstal** gaat, moet wel de leeftijd van het kind bekeken worden, want soms zijn ze nog erg jong.

Spijbelen moet erin blijven staan omdat dit **opgevolgd** moet worden, zodat de leerling niet hervalt. Dat ouders kunnen beslissen of een opmerking al dan niet in dossier moet blijven is goed. Maar, soms gaan ouders ook zeggen dat het **eruit** moet, terwijl dat gegeven **wel belangrijk** is!

“Jamaja, stel dat een kind agressief is en moeilijk, maar dat het een moeilijke thuissituatie is met een scheiding. Dat kan toch niet, dat kind gaat met een stempel naar het secundair.”

Moet er een “vervaldatum” op staan?

Het idee van de vervaldatum is nog **niet zo slecht**, want na een aantal jaren heeft de school zich ook al een beeld gevormd van de leerling en kan ze ook wel beslissen wat er nu wel uit mag.

Misschien moeten meerdere personen **samen** beslissen wat geschrapt kan worden, zoals de ouders en de directie.

Een directie kan ook gegevens **filteren** uit een dossier en alleen deze doorgeven zodat niet heel het dossier steeds meegenomen wordt.

Alles wat nu genoteerd staat, gaat voor de rest van de schoolcarrière mee met het kind en dat kan een stempel drukken op de leerling.

“Ik vind dat idee van de vervaldatum nog niet zo slecht, want die ‘oude’ dingen, na een aantal jaren heeft de school zich ook al een beeld gevormd en kan ze ook wel beslissen wat er nu wel uit mag.”

“Misschien moeten meerdere personen daarover samen beslissen: de ouders en de directie samen.”

6. Conclusies met reflecties van de ouderkoepels

De gegevens uit de focusgroepen bieden een meerwaarde in het discours over de schoolkosten en het leerlingendossier omdat de deelnemers hun mening kunnen kaderen in hun ervaringscontext. De representativiteit van de naar voor gebrachte meningen in de focusgroepen kan bediscussieerd worden. De resultaten van de onlinebevraging corrigeren enigszins deze beperking.

We opteerden ervoor de besluiten te formuleren met direct daaraan gekoppeld enkele overwegingen van de ouderkoepels. Op die wijze maken we het de lezer gemakkelijker de reflecties terug te koppelen aan de besluiten dan wanneer ze apart vermeld worden. De reflecties worden *cursief* weergegeven.

De meningen wat betreft de kosten in het secundair onderwijs zijn verdeeld. We brengen de verschillende factoren (onderwijsvorm, gevoerde financiële schoolbeleid, gevolgde studierichting, ...) die de kostprijs bepalen in beeld, maar het is belangrijk om weten dat deze moeten bekeken worden doorheen de bril van de **beleving van de ouders**.

Kansarme ouders halen aan dat de **kosten in het algemeen te hoog** oplopen, zeker wanneer er nog **cash** geld gevraagd wordt voor bepaalde activiteiten in de loop het schooljaar.

Naast de verplichte kosten, wegen de niet-verplichte schoolkosten wegen enorm door.

Ondanks het feit dat deze niet verplicht zijn, voelen kansarme ouders zich moreel verplicht deze uitgaven te doen. Ze willen niet dat hun kinderen zich op één of andere manier “tekort gedaan” voelen.

Vervolgens wegen de vervoerskosten door, in het bijzonder als er meerdere kinderen in het gezin zijn. De onlinebevraging maakt daarentegen duidelijk dat de meerderheid van de ouders de schoolkeuze niet laat afhangen van de vervoerskosten.

Voor de ouderkoepels is het belangrijk dat scholen een strakke planning maken wat betreft activiteiten en uitstappen en de daarmee gepaard gaande kosten. Ouders verwachten dat men zich aan deze planning houdt zodat onverwachte uitgaven worden vermeden. Voor de scholen biedt een strakke planning de kans om scherpere prijzen te bedingen voor vb. vervoer.

De ouderkoepels wijzen op de grote impact van “ sociale druk” in onze maatschappij in het algemeen, maar in de schoolomgeving in het bijzonder. Wat betreft de niet-verplichte uitgaven moet men zich bewust zijn van de morele verplichting die uitgaat van de school of de ruimere omgeving. Zeker wanneer het gaat om niet-verplichte schoolkosten die direct in verband staan met schoolopdrachten zoals vb. een internetaansluiting met PC voor het elektronisch leerplatform, is de druk vanuit de schoolomgeving groot. De ouderkoepels pleiten ervoor dat scholen - op een voor de leerlingen, ouders en school haalbare manier - tijd en ruimte voorzien om kansarme leerlingen gebruik te laten maken van de aanwezige infrastructuur zodat zij met succes onderzoeks-en andere opdrachten kunnen uitvoeren.

Ouders met kinderen in het **buitengewoon secundair onderwijs** zijn **eerder positief** ingesteld en vinden dat de kosten meevallen. Hier vormen de vervoerskosten een minder groot probleem omdat zij onder bepaalde voorwaarden kunnen rekenen op een tegemoetkoming in de vervoerskosten.

Deze groep ouders haalt aan dat ouders meer geïnformeerd moeten worden over hun **rechten** als ouder.

Ouders, in welke onderwijsvorm ook, hebben er alle belang bij dat zij goed geïnformeerd zijn over al hun rechten wat betreft financiële tegemoetkomingen. De ervaringen van de ouders bevestigen de vaststelling dat er nog steeds een groep ouders is die geen studietoelage krijgt ook al hebben ze er wel recht op. Het is daarom goed dat de overheid dit in de nabije toekomst automatisch gaat doorvoeren.

Het welbevinden van ouders op school staat of valt met een goede communicatie. De ouderkoepels pleiten voor een onthaal-en communicatiebeleid waarin de verwachtingen van de school, c.q. schoolkosten, op een heldere en oudervriendelijke manier worden gebracht.

Allochtone ouders geven, op basis van ervaringen in hun kennissenkring, aan dat het onderwijs in Vlaanderen duurder is dan in Wallonië of in Nederland. Een gericht onderzoek kan hier alleen uitsluitsel over geven.

De grote verschillen in schoolkosten in het secundair onderwijs in Vlaanderen zijn voor de ouderkoepels een reden om te pleiten voor een meer éénvormige aanpak van het schoolkostenbeleid. De studiekeuze van een leerling of de keuze van de school wordt (voorlopig) voor de meerderheid van de ouders niet bepaald door de kostprijs van het geboden onderwijs. Toch is het belangrijk hiervoor alert te blijven opdat de kwaliteit en het democratisch karakter van het onderwijs niet in het gedrang zouden komen. In het bijzonder voor de groep van kansarme en allochtone ouders is het democratisch gehalte van de studiekeuzemogelijkheden belangrijk.

Volgens de ouders zijn er veel mogelijke oplossingen om de schoolkosten te drukken. Sommige scholen doen dit beter dan de andere. De verschillende systemen hebben elk zowel voor- als nadelen.

Schoolgemeenschappen en de overheid in het algemeen kunnen verdienstelijke stappen zetten in de richting van een rationeel aankoop-en vervoerbeleid. Op veel plaatsen werden al initiatieven in deze richting genomen, maar een algemenere aanpak is aanbevolen.

Wat betreft de participatie in het schoolkostenbeleid zijn de meningen verdeeld. Ouders vinden de laagdrempeligheid van een school daartoe erg belangrijk en dit is nog niet overal het geval.

De laagdrempeligheid van een school wordt bepaald door verschillende factoren. Rekening houdend met het publiek dat deze laagdrempeligheid vooral ervaart, is het goed dat scholen hun personeel coachen in het zoeken naar een constructieve manier van omgaan met hun doelpubliek.

De meeste ouders zijn tevreden over de communicatie rond de schoolkosten. Dit gebeurt op uiteenlopende manieren, elke school heeft zijn eigen aanpak. Het verschil tussen verplichte en niet-verplichte kosten is daarbij niet altijd even duidelijk.

Ouders in armoede zijn minder tevreden wanneer er zich betalingsproblemen voordoen. Er zouden volgens hen meer structurele oplossingen moeten komen.

De ouderkoepels zijn tevreden over het feit dat de schoolkosten over het algemeen goed worden gecommuniceerd naar de ouders. Een efficiënte en doelgerichte communicatie blijft belangrijk om na te streven. De digitalisering van communicatie biedt veel perspectieven, maar scholen moeten zich bewust blijven van het feit dat niet iedere ouder over de mogelijkheden daartoe beschikt. Wetende dat leerlingen in de communicatie tussen school en thuis de rol van “gatekeeper” opnemen, blijft het

zoeken naar de juiste vorm van communicatie.

Wat betreft de leerlingendossiers stellen we vast dat de meeste ouders op de hoogte zijn van de verschillende dossiers als dusdanig. Maar, de inhoudelijke structuur is hun niet altijd duidelijk. Ze werden via de school op de hoogte gebracht van de verschillende dossiers en vinden dit belangrijk. Enkele ouders merken op dat de samenwerking met de CLB's vlotter kan verlopen.

Een goede communicatie rond de inhoudelijke aspecten van het leerlingendossier blijft aanbevolen. Voor scholen is dit een win-winsituatie omdat deze informatie ouders helpt om een goed onderbouwd dossier te waarderen in de loopbaan van hun leerling.

Volgens de ouders zijn er zowel voor- (op maat van het kind, niet steeds herhalen van verhaal, medische gegevens eens en voor altijd gekend, ...) als nadelen (nieuwe start, wie mag het inkijken...) verbonden aan een volledig samengesteld dossier. Zij vinden het belangrijk dat het dossier zowel digitaal als op papier moet kunnen aangeboden worden.

De bezorgdheid om de goede opvolging en het juist gebruik van een (samengesteld) dossier nodigt uit om na te denken over een soort gedragscode daaromtrent. Scholen hanteren zo'n code meestal wel, maar dit belet niet dat men, zeker in het digitale tijdperk, waakzaam moet blijven voor verkeerd gebruik.

De directie wordt beschouwd als de belangrijkste figuur om het dossier in te (mogen) kijken. De ouders willen weten wie er met het dossier bezig is. Zaken die van belang zijn voor de opvolging van het kind moeten zeker in het dossier worden opgenomen: gebruik van geweld, spijbelen... Maar, men wil dat er een 'vervaldatum' wordt voorzien zodat het kind nieuwe kansen krijgt.

De ouderkoepels delen de bezorgdheid van de ouders dat hun kinderen optimale kansen krijgen om hun gedrag bij te sturen. Een professionele beoordeling van gedragsproblemen kan helpen uitmaken of een "vervaldatum" mag toegepast worden of niet. Uitgangspunt daarbij is het belang van de leerling (met zijn ouders) en de school.

Tot slot wijzen we nogmaals op het belang deze bevindingen te confronteren met de reflecties uit de online bevraging. Zo verkrijgt men een vollediger beeld, gebaseerd op de mening van het beperkt aantal ouders uit de focusgroepen én de grotere groep ouders uit de online-bevraging. Niettegenstaande het beperkt aantal doelgroepouders, zijn hun inbreng en bezorgdheden waardevol om te integreren in de eindconclusies.

7. Bijlagen

7.1 Bijlage 1: Verslagen focusgroepsgesprekken

7.1.1 Ouders in armoede (15 november 2011 te Antwerpen)

Schoolkosten

Uit de oefening enkele uitspraken:

“Studiereis is niet verplicht? Maar de scholen zeggen dat het verplicht is. “

“Internet is niet verplicht, maar wat als ze moeten huistaak maken doorsturen naar school, dan is dat eigenlijk wel verplicht. Sommige ouders zeggen dat het afhankelijk is van de studierichting”

“Bosklas niet verplicht? Jawel dat is wel verplicht! “

Impact

Dat gaat over wat de gevolgen zijn voor jou, als ouder, in welke mate scheelt dat voor jullie portemonnee?

- Ja, heel veel

Top 3 van verplichte uitgaven

- Uitstappen
- Schoolboeken + kopies
- Schoolmateriaal: agenda, studentenkaart, stagemateriaal (kledij)
- Middagpauze en opvang

Wat verwachten jullie dit jaar uit te geven aan de verplichte?

- Ik heb al €500 uitgegeven en het begint nog maar, ASO
- Ik heb er 2 in't middelbaar en ben nu al meer dan €1000 kwijt.
- €300 nu al voor voeding en verzorging
- Als je alles bij mekaar telt....
- Maar dat is wel enkel allemaal tot nu toe he, in november
- Ja, de aankoop van de boeken €200, maar al de rest dat is meer tussendoor zo
- Ja als je al die kleine dingen optelt
- Ja de studietoelage die heb ik aan de kant gezet , dat is al allemaal op

Top 3 van niet-verplichte

- Meerdaagse uitstappen
- Computer of computers en internet. Ja en doe daar de elektriciteit ook nog eens bij
- Ja en dat is duur. Dat is niet verplicht, maar als je je kind nog voor het avondeten thuis wil hebben, dan moet dat wel
- Voor mij zijn de vervoersbewijsjes de grootste kost
- Ja €300 voor treinabonnement en als ik er dan nog een buzzy-pass bij nodig heb
- Ja en printer en inkt

Een getal plakken op het niet-verplichte

- Ja dat is moeilijk, wantja internet en een computer dat is voor meerdere kinderen en ons erbij, dat is niet uit te rekenen
- Maar die meerdaagse uitstappen, dat is toch wel verplicht.
- **(gespreksleider geeft uitleg over meerdaagse uitstappen: wat is wettelijk + waarom zijn de meerdaagse uitstappen belangrijk)**
- Maar die niet verplichte, waardoor dat kinderen dan uitgesloten worden, ja daar moeten wij dan op toegeven voor ons kind. Dan moeten wij tegen de school zeggen, het is niet verplicht ons kind gaat niet mee.
- Ja wij willen het beste voor ons kind
- Ja ik heb daar nog een vraag over, mijn dochter moet taken maken, via smartschool op de computer. Ik heb een computer maar niet het laatste nieuwe, en dat gaat daar niet op smartschool. Die taak gaat niet open. Ze had gebeld naar school of ze dat daar niet mocht maken, maar dat mocht dus niet, ze moest het thuis maken. Ze moest het indienen voor zaterdagavond 12u. Maandag belt ze mij onder de middag op dat ze ruzie gehad heeft want dat ze die taak niet had gemaakt en dat ze een nul heeft. Ik ben naar school geweest, maar zij heeft een nul he. Ze zeggen dan tegen mij dat we iets kunnen aankopen aan halve prijs zodat ze meekan, want ze heeft al een grote achterstand op informatica. Omdat ze thuis niet kan oefenen, het is waar, het is het vak waar ze het minste punten op heeft. Maar het is nog 96 euro. Of ze zeggen dat ze het in de bib moet maken, maar wij hebben het al niet breed, mijn dochter gaat werken na de school. Zij geraakt niet in de bibliotheek.
- **(gespreksleider geeft een overzicht van de mogelijkheden om hiermee om te gaan)**
- Ja bij mijn zoon ook, er moest een nota in de agenda staan dat hij dat thuis niet kon maken van mijn man, anders was niet goed en ging hij van school moeten gaan
- **Ja dat is begrijpelijk, we kennen allemaal de jongeren. Anders is't van ze zijn 's morgens niet in orde en ze bedenken iets.**
- Ja, ze willen niet dat mijn dochter op school haar huiswerk gaat maken. Alle leerkrachten zitten er al op en als ze dat ook nog aan de leerlingen moeten toelaten, dan zitten ze er tot 12u 's avonds op die computers
- Dan moeten ze terug huiswerk op papier geven he

- Die smartschool, dat is ook zoïets: er wordt niet aan ouders gevraagd of ze een computer hebben en of ze ermee kunnen werken

Hoe zwaar weegt het door op het budget ?

- Gho heel zwaar

Vindt ge dat ge u daar tekort moet voor doen?

- Ja hoor
- Alles opgeteld kunt ge daar een mooie vakantie mee hebben

Dingen die je uzelf tekort doet?

- Ja, soms als ik volk heb uitgenodigd om eens te komen eten. Soms moet ik afzeggen omdat ik een grote rekening heb moeten betalen. Ik zeg dat dan wel niet he, ik verzin een smoes. Of als we naar een verjaardagsfeestje moeten en ik heb net een schoolrekening gekregen, dan bel ik ook af want ja dat cadeautje
- En bij ons staat in het schoolreglement, dat als je al een paar keer niet hebt kunnen betalen en ze hebben aanmaningen gestuurd, dat het met een incassobureau is.

Nog eens van dat vervoer, hoeveel kost dat

- €30 (in koor)
- Maar dat is met een omniumstatuut. Anders is het €170
- Ja en ik moest er voor verschillende kinderen hebben. Het 1^e is volle pot, het tweede aan 30% enz
- Ja en als je dan merkt dat de Lijn zo slecht werkt en dat je er ook een treinabonnement bij moest kopen, ja dan heb ik gezegd dat werkt dus niet. Dan is hij van studierichting veranderd, want om half 5 je bed uit, en om half 9 's avonds er weer in

Is de studiekeuze beïnvloed door hoe ver het van jullie thuis ligt?

- Ja bij mij wel, zelfs de studierichting. Want wat zij oorspronkelijk wou doen, ja dat is niet betaalbaar. Ik heb moeten zeggen 'sorry meisje, dat kunnen we niet betalen'
- Ik heb geadviseerd, het CLB heeft geadviseerd en mijn dochter heeft kunst gekozen zoals haar broer. Het is prijzig, maar ik ben er vanuit gegaan 'als ik iets moet leren dat mij niet interesseert, dan is het water naar de zee brengen.'

Zijn er nog mensen bij wie de studiekeuze beïnvloed is door de prijs?

- Nee

Hoe moet de schoolrekening betaald worden?

- Overschrijving (allemaal)

- Allemaal op factuur

Tevreden van?

- Ja
- Ja overzichtelijk
- Ja en je hebt een bewijs ook he

Hoe moet je materiaal kopen?

- Ik heb een voorbeeld en ik vind dat een heel mooi voorbeeld. Veel ouders zeggen dat hun kind niet mag kiezen welke studierichting omdat sommige te duur zijn, maar bij ons, grootkeuken volgt ze, iedereen krijgt een nummer en het hele jaar gebruikt zij de messenset van dat nummer. Wij moeten die niet zelf kopen, alleen als er iets kapot is moeten wij betalen. We moeten er niets voor betalen, ook geen huurgeld.
- Mijn zoon is van studierichting veranderd en die moest direct €300 betalen. Achteraf bleek dat het 2.5 was, dus hij had niet goed geluisterd. Maar daar is geen factuur he!
- Wij moeten de boeken zelf kopen
- Ja wij kunnen kiezen: ofwel nieuw ofwel tweedehands. Dat is dan huren, maar dat is ook nog bijna €200.
- Het systeem van vroeger was beter: de school kocht de boeken aan en iedereen had op 1 september de boeken. Als je niet kon betalen, kon je die betaling spreiden op school. Nu gaat dat niet. Vorig jaar kon ik niet betalen, ze kreeg haar boeken niet en mocht niet naar school. Zij heeft dus de eerste 3 weken geen school gehad. Maar ik moet wel zeggen, dan heeft de school bijgesprongen met de sociale kas na 3 weken. En dit jaar opnieuw. Maar ik mag het tegen niemand zeggen want ze zeggen als de helft van de school dat komt vragen, is de sociale kas leeg

Oplossingen

- Sociale kas
- Omniumstatuut, verhoogde tegemoetkoming. Door de mutualiteit, dat hangt van uw inkomen af.
- Gespreid betalen
- Dat is ook niet altijd goed, want als je elke maand een afbetaling voor boeken moet doen, dan is dat ook niet haalbaar. Dat komt er ook bij, dat is veel geld.
- Gespreid betalen voor dit, gespreid betalen voor dat, als dat allemaal samenkomt: dan is dat ook niet meer te betalen
- Ja dan is de oplossing gewoon dat het minder moet kosten
- Ja alles lenen
- Als ik de facturen zie, het aantal invulboeken. Soms is er nog zo'n pak over op't einde van het jaar. Ik heb 3 kinderen, ik heb 3 atlanten liggen. Zelfs een nieuwe bijbel, dat heb ik geweigerd om te kopen. Vorig jaar, voor de 2^e dochter ik had nog een boek

van de 1^e dochter van Frans. Het mocht dat boek niet zijn want dat was verouderd. Dit jaar de 3^e dochter en nu zijn ze op een ander systeem overgestapt.

Dat gespreid betalen, dat is hier op vraag. Vinden jullie dat goed of zou dat voor iedereen moeten voorgesteld worden?

- Ja voor iedereen
- Ik heb de studietoelage moeten aanvragen voor een mevrouw en op die haar school deden ze dat: ze vroegen aan iedereen op welke manier ze wilden betalen: in 1 keer, per maand enz

Zijn er vanuit de school oplossingen voor het leerlingenvervoer?

- Ja in het buitengewoon onderwijs, ik krijg dat terugbetaald
- Ja dat is gratis
- Afhankelijk of het heel dicht bij huis is
- Mijn dochter ging te voet en ze kreeg ook leerlingenvervoer
- **(begeleider legt uit wat leerlingenvervoer is)**

Wat vinden jullie van de oplossing dat de school een vrijwillige bijdrage vraagt?

- Daar doe ik niet aan mee, dat is het eerste dat ik schrap
- Bij ons is dat niet
- Bij ons is dat een aparte factuur
- Een euro is een euro
- Ja in het begin van het jaar moesten ze een euro meenemen. Ze moesten niet echt, maarja, je doet dat dan toch
- Ik niet
- Bij ons, mijn dochter gaat naar een Steinerschool, ze vroegen daar €700 van de ouders. Maar ik heb gezegd dat dat niet gaat en dat is daarmee in orde. Ze vragen wel om te helpen
- Mijn zoon mocht niet meer naar school gaan dit schooljaar omdat de rekeningen niet betaald waren van vorig jaar. Ik ben naar school gegaan verschillende keren. Gelukkig is er een directiewissel, die heeft nu gezegd dat het ok is, dat hij mag blijven en dat ze zich eens over de facturen ging buigen. Tot nu toe heb ik daar nog geen nieuws van gekregen.

De stem van ouders

- Je geraakt niet verder dan het secretariaat
- Vanuit de verenigingen: onze ervaring is als je de scholen aanspreekt als je problemen hebt, dan kom je tot oplossingen. Maar de bedoeling is om de Molse scholen samen te brengen want dat is nog niet gelukt. Want van die oplossingen,

sommige blijven stigmatiserend. Als je moet zeggen 'heb een beetje mededogen met mij want ik ben arm', dat is bijzonder vernederend

- Ja en je moet dat meerdere keren zeggen
- Er zal een systeem moeten komen zodat het voor alle scholen gelijk is. Want er is nu veel verschil tussen scholen
- Wij vanuit vereniging in Herentals hebben samengezeten met de zorgcoördinatoren van het basisonderwijs en dat loopt. Maar voor het secundair hebben we vorig jaar een inleefhuis gedaan en die waren heel positief. Maar achteraf doen ze daar niets mee. Eén directeur blijft mij wel contacteren als ze raad nodig heeft.
- Mijn dochter, er komt een vlek op haar schort die er niet meer uit gaat. Ze moet een nieuwe schort kopen. Een tijd erna weer een vlek, hup weer een nieuwe schort. Dat is iedere keer €15, ik kan dat niet. De zoon ook, hij volgt sport, ze moesten een training hebben van Nike. Ik wou er ene in de Zeeman of de Wibra kopen, dat mocht niet want Nike ging het logo van de school er laten opdrukken. €98 alstublieft. En nu is daar een scheur is en moet er een nieuwe zijn, jawadde dat zal niet zijn.

Leerlingendossier

(Gespreksleider geeft uitleg over de verschillende dossiers)

Zijn jullie op de hoogte dat al die dossiers bestaan?

- Nee helemaal niet
- Nee
- Ja, in het deeltijds onderwijs hebben ze dat allemaal uitgelegd op de infoavond
- Nee ik weet dat niet
- Ja ik wel omdat mijn dochter naar het buitengewoon onderwijs moest en de dossiers moesten doorgegeven worden van het ene naar het andere CLB
- Bij mij mocht mijn zoon geen spuiten met eiwitten krijgen en we moesten dat doorgeven en toen hebben ze dat gezegd van die dossiers

Belangrijk dat je weet dat er zo dossiers zijn?

- Ja

Een volledig samengesteld dossier: voordelen?

- Als er iets gebeurt met het kind, dat ze weten hoe ze moeten reageren
- Dan kan het kind in de zoveelste 100 kinderen iets persoonlijker benaderd worden
- Dat er meer op maat van het kind kan gewerkt worden
- Ouders moeten niet iedere keer hetzelfde verhaal vertellen
- Ja, dat moet nochtans
- Ja ze vragen er wel altijd naar
- Ik denk dat ze het te weinig gebruiken of in lezen

- Ja dat denk ik ook, dat wordt allemaal niet bijgehouden
- **(gespreksleider geeft uitleg over inzagerecht enz.)**
- Wil dat dan zeggen dat ik als ouder naar het CLB kan gaan om te zien wat er in het dossier staat?
- Ja, zo zijn wij erachter gekomen dat de helft er niet in staat van mijn dochter. Nu moeten wij dat allemaal zitten uitzoeken, naar welke school ze allemaal geweest is enzo. Maar als kleuter zeg, dat weet ik niet meer, ze is 17!
- Ja en elk jaar opnieuw moet je al die info doorgeven.
- En als ze weggaan met de school, dan nog eens

Nadelen?

- Mijn zoon heeft een moeilijke periode gehad, hij is van thuis weg geweest en ik dacht ik ga bij de huisarts eens horen hoe ik hem moet opvangen als hij terug thuis is. Zegt die huisarts 'ja maar jouw zoon is al 6 keer van school veranderd, dat heeft het CLB geschreven'. Maar dat was de peuterschool in Nederland, dan de kleuterschool die brandde af dus toen moest die naar een nieuwe school, dan kom ik naar België en bleek dat hij geslagen werd op school en ooit moest hij een keer naar het middelbaar en dat was nu. Ik heb gezegd 'ik ga niet meer met u aan tafel en niet meer met het CLB'. Daar is mijn vertrouwen in het CLB weg.
- Kinderen kunnen geen nieuwe start nemen
- Je krijgt een stempel.
- Mijn dochter heeft dyslexie, ze werd goed ondersteund in het basisonderwijs. Ze gaat naar het secundair onderwijs, met dat CLB-dossier en daar zeggen ze 'oei, zij is zwaar dyslectisch, zij zal niet veel aankunnen, laat ze beroeps doen'. Dat kind zit nu in het 4^e jaar en ze verveelt zich enorm. Ze heeft de beste punten van de klas
- De ouders beslissen uiteindelijk toch maar ze zijn op een verkeerd been gezet door het CLB. Het CLB beslist niet welke richting een kind gaat volgen
- Ja ik heb mijn kind naar een andere school gebracht

Welke info is belangrijk om door te geven

- De medische informatie (meerdere keren)
- De vaardigheden, wat een kind goed kan
- Ze mogen wel informatie doorgeven, maar ze moeten het kind een kans geven
- Het gedrag van het kind
- Maar dat kan veranderen he
- Of misschien gaat de school niet goed om met het kind
- Als een kind gezakt is voor zijn gedrag, dan moet de andere school dat weten

De meningen zijn verdeeld precies. En punten, moet dat mee?

- Dat is relatief: mijn dochter had altijd goede punten en toch moest ze naar het buitengewoon onderwijs. En toetsen en examens, dat is een momentopname

Casussen rond doorgeven van informatie:

(begeleider geeft eerst uitleg wie toegang heeft tot de dossiers)

Kind heeft moeilijk gedragen. Kind is verschillende keren gestraft, moet doorgegeven worden naar sec: nee (iedereen)

Kind is gepest. School, CLB en ouders hebben gepraat en actie ondernomen: bijna iedereen ja, 1 nee en 1 twijfel

3^e jaar secundair van school gestuurd wegens gebruik van geweld: ja (iedereen)

Extra begeleiding voor wiskunde gekregen: ja

Hoe dat dossier verzamelen?

- Digitaal, zodat het niet weg kan
- Maar niet toegankelijk voor iedereen, met een code
- Het moet wel mogelijk zijn om uit te printen, zodat het voor iedereen toegankelijk blijft

Wie mag dat dossier inkijken?

- De directie moet beslissen wie het mag zien, maar niet zomaar iedereen.

De directie moet dan de volmacht geven?

- Ja
- En de ouders, en het kind, verpleegkundige
- Ja, daar wel mee oppassen. Diegene die momenteel toestemming hebben: ok, maar al de rest moet toestemming vragen
- Aan de ouders he?
- Ja aan de ouders, dan weet je als ouder ook wie er mee bezig is

En wat moet erin? Feiten of ook toelichting?

- Als dat belangrijk is ja, als het iets verklaart
- Als het nodig is

En wat met gevoelige commentaar of straffen, moet dat erin blijven staan?

- Het is te zien, als het met geweld is moet het erin blijven staan
- Even nuanceren, een voorbeeldje van geweld waar er eigenlijk liefde in het spel is. Moet dat dan voor eeuwig in het dossier blijven?
- Ja eigenlijk wel, als die later iemand met zijn lief weg is, gaat die toch ook geen geweld mogen gebruiken

- Jamaja, stel dat een kind agressief is en moeilijk, maar dat het een moeilijke thuissituatie is met een scheiding. Dat kan toch niet, dat kind gaat met een stempel naar het secundair

En de oplossing dat ouders kunnen beslissen of een opmerking er al dan niet in moet?

- Ja goed
- Dat is ook moeilijk, want een scheiding dat is iets afgelijnd. Maar soms bij iets dat langer blijft duren van de thuissituatie, gaan ouders ook soms zeggen dat het eruit moet terwijl dat wel belangrijk is
- En dan vooral wapens

Moet er een vervaldatum op staan?

- Ja je kan daar niet zomaar een antwoord op geven, dat is afhankelijk
- Je kan ook filteren als directeur
- Ik vind dat idee van de vervaldatum nog niet zo slecht, want die 'oude' dingen, na een aantal jaren heeft de school zich ook al een beeld gevormd en kan ze ook wel beslissen wat er nu wel uit mag
- Misschien moeten meerdere personen daarover samen beslissen: de ouders en de directie samen

7.1.2 Ouders met kinderen in het buitengewoon secundair onderwijs (17 november 2011 te Mechelen)

SCHOOLKOSTEN

Welkom! Bedankt dat jullie naar deze avond gekomen zijn!

Ik ga mezelf eerst even voorstellen. Ik ben Theo Kuppens, medewerker van de VCOV, de partnerorganisatie van GO-ouders, waarvan jullie Veerle wellicht kennen, en KOOGO, waar Anne sommigen van jullie gevraagd heeft hier vanavond aanwezig te zijn.

De **bedoeling van deze avond**? Pascal Smet vindt de **mening van ouders belangrijk** om eventuele hervormingen door te voeren.

Vanavond gaan we het met jullie hebben over **de schoolkosten in het secundair** onderwijs en het **schooldossier**. Voor het basisonderwijs gebeurde het onderzoek rond de maximumfactuur al.

Jullie zien hier verschillende documenten liggen. De bedoeling is dat we hiermee op zoek gaan naar een antwoord op de vraag of vb. ouders inspraak hebben in de manier waarop de kosten voor onderwijs worden berekend en aangerekend, de manier waarop men kan betalen enz.

Jullie kennen elkaar al?

Neen!

Ik ben S, ik woon hier in Mechelen en ik heb een zoon in het buso te Vilvoorde en ik ben voltijds huismoeder.

Ik ben W, vader van een dochter die eveneens te Vilvoorde naar het buso gaat. Ik ben een hele actieve papa in verschillende verenigingen.

Kosten

Weten jullie wat dit allemaal inhoudt?

Wat is het **verschil tussen verplichte en niet verplichte** kosten?

Voorbeelden:

-messenset, kopies, ... = verplichte kosten voor bepaalde studierichtingen om de leerplandoelstellingen te kunnen realiseren.

-tijdschrift, krant, meerdaagse uitstap ... = niet verplicht.

Oefeningen:

-ik heb mijn bril vergeten ...

-gift voor "music for life" = niet verplicht

-werkboek geschiedenis = verplicht

-warme maaltijden = verplicht ... = niet verplicht, = service van de school

-internet thuis = wah, neen, men kan dat niet verplichten. Maar, als je een PC hebt aangekocht ... De PC is niet verplicht, maar als je hem hebt.

De ondertoon zegt dat het wel moet ...

De school mag niet eisen dat je thuis een pc of internet hebt !

-schaatsbaan = denk het niet!

Neen, maar langs de andere kant wel. Doen we het niet, dan wordt hij of zij uitgelachen.

Dit moet je onthouden voor het aspect communicatie! De leraar kan de schaatsbaan zien als een middel om de leerplandoelstellingen te realiseren, maar ouders kunnen eventueel inbrengen dat dit middel niet haalbaar is om financiële redenen ...

-abonnement op een krant = niet verplicht!

Kwadrant

Impact

De bedoeling is dat men te weten komt **welke impact**/invloed de schoolrekening heeft op het gezinsinkomen. De bedoeling is niet dat we weten hoeveel jullie verdienen, maar wel welke invloed het min of meer heeft op het gezinsbudget.

-Ik ga direct met de deur in huis vallen: **ik had het erger verwacht!** Ik ben naar de infoavond geweest en de klastitularissen hebben dat daar mooi uit de doeken gedaan wat ons een jaar zou kosten. De bosklassen mee ingerekend zou ons een jaar een € 150 à 160 kosten. **Dat is mooi gecommuniceerd** geweest.

-Intussen is er een uitstap naar Breendonk van € 5.00 tussengekomen. Daarrond kregen we een brief. Voormiddag gaan ze naar Breendonk, namiddag naar de schaatsbaan. Maar, in de brief stond mooi waar die € 5.00 naar toeging.

-Mijn zoon ging eerst in Mechelen naar school en ik mag **nooit klagen over de informatie** en de schoolkosten. Wij kregen het reglement en daar staat duidelijk in wat de school kost. Hij moest werkklédij hebben, dezelfde als iedereen. Ofwel kopen ze dat, ofwel huren ze dat. Wij huren dat. Ik heb toch spijt dat ik dat niet gekocht heb. Dat lijkt me goedkoper dan wanneer je het huurt. Als er iets kapot gaat ... Schoolreizen enz staan daar allemaal in.

Er was een daguitstap en mijn zoon kon niet gaan omdat hij migraine had. Dat geld is daar gebleven, maar de week nadien deden ze opnieuw een uitstap en dat geld is daarvoor gebruikt.

-Dat is mooi, want het geld zou ook kunnen gebruikt worden voor de reservatie van de bus.

-Ja, neen, vorig jaar was dat anders bij een uitstap naar Nekkerspoel. Mijn zoon ging zelf daarnaar toe met de fiets. 's Middags belde hij om te zeggen dat hij nog niemand zag ... hij is ook suikerziek en hij zei dat hij laag stond. Ik zei dan dat hij onmiddellijk naar huis moest komen en verwittigde de school. Een andere groep zag hem en zegde dat ze de juffrouw zouden verwittigen. Ik heb mijn **centen teruggekregen**.

Hoe gaan jullie kinderen naar school? En zo ja, is dat een grote kost?

-**Neen**, bij de inschrijving hebben ze ons gezegd dat we dit via de school moesten aanvragen en dan is dat gratis. Dus ... had ik zoiets van ik moet niet meer gaan rondcrossen om te bewijzen dat mijn dochter naar het buso gaat ...

-geldt dat ook voor de studiebeurs?

-Neen, ik wist daar **niets** van.

-Je kunt dat op school vragen of via internet de documenten downloaden. En je kan dit tot op het einde van het schooljaar aanvragen in tegenstelling tot vroeger.

-We zullen niet in aanmerking komen. Ik weet wel dat dat afhangt van het loon, maar je weet dat toch nooit ... Er zijn **zoveel ouders die dat niet doen terwijl ze toch recht** hebben!

-Vorig jaar heb ik een toelage aangevraagd voor de twee. Geen toelage gekregen, maar dit jaar heb ik het opnieuw aangevraagd. € 60.00 is € 60.00! **Dat moeten we misschien eens laten weten aan de school, dat ze dat automatisch doorgeven.** Dat is nu eens een reden waarom dat ik een **ouderwerking op poten zou willen zetten** om een bepaald stuk van ons daarnaar toe te geven.

-Welja, ik heb al grotere kinderen. Vroeger kregen we dat automatisch, maar we hadden geen recht!

Mijn man zegt dat het niet hoeft, maar ik wil het toch proberen. Ik zal daarvoor een keer bellen naar school.

Schoolrekening zelf

-Ze vragen de toestemming voor vb. een uitstap en vragen het bedrag. Voor de middagmalen betalen ze maandags de bonnetjes. Voor de rest wordt dat niet gedaan.

-De prijs **wordt in het reglement meegedeeld** en dan vragen ze de ouders dat in te vullen of hun kind meegaat of niet. Wij hebben meegedeeld dat we eind november betalen. Ik kreeg het document terug en ze onderlijnden het rekeningnummer en wij zullen dat dan betalen.

-Voor de bosklassen doen ze nu **een spaarsysteem**. Iedere week wordt dat in de agenda gezet en word een kasboek bijgehouden. Ondertussen ben ik wel de tel kwijt. Ik ga vragen met een briefje op wat de teller staat ... Dat moet ik wel zeggen dat ze daar heel heel **snel op reageren!** Ik heb het gevoel dat ze in het buso veel beter informeren en veel meer doen dan in het so. Ik kan vergelijken want ik heb er ook eentje in het gewoon so. Ze gaan één keer per maand naar de bib en dat is gratis. Ik vind het gewoon so duurder.

-Ik ben tevreden dat **het zo goed gecommuniceerd** geweest is bij de inschrijving en de infoavond. Ik kreeg bij de startavond een papier met al de fotootjes van de leerkrachten van mijn dochter!

Oplossingen

Inschrijving, infoavond, ... denk je dat je dan kan zeggen dat er goedkope alternatieven zijn?

-Ja, ik heb daarmee ervaring. Ik heb 5 kinderen. Mijn oudste is 32 en heeft alle uitstappen mogen doen. Een bootuitstap vond ik te duur en toen zei men me met beetjes te betalen. Daar wordt gesproken. Met hoe meer ze zijn hoe goedkoper alles is. Natuurlijk. Maar, niet elke ouder heeft daar een budget voor. Met meer kinderen vraagt ge u af: "amaai, waar moet ik dat gaan halen?".

-Dat gevoel heb ik ook. Ik heb een afspraak gemaakt met de directie. Ze staat open voor discussie ook al heeft ze zeer veel werk. Dat begrijp ik, maar ze kijkt wanneer ze dan later een afspraak kan maken.

-Dat is positief.

-Ge moet u geen kopzorgen maken. Als het budget het niet toelaat, dan kijken ze **wanneer het wel kan**. Het is beter dat ge het gaat zeggen dan dat de lk. het moet zeggen.

-De **discretie is belangrijk!**

-Ze zoeken altijd een oplossing!

-Ze gaan er **heel tactvol** mee om.

-Op de infoavond heeft men het ook gezegd. Men liet voelen dat als ge een rekening niet zoudt kunnen betalen, dat ge er moet over komen spreken.

-En ze zorgden voor tolken!

Ze deden **dus echt hun best wat betreft communicatie!**

-Het enige **wat mankeert is de stem van de ouders.**

-Ik denk dat kinderen die soms iets vergeten ... ge doet niet alle dagen attentie op wat in de boekentas steekt. Als ge dat zegt, dan zeggen ze dat hij dat 's anderendaags moet meebrengen.

-Het staat mooi vermeld in de brief wanneer iets moet betaald zijn. Ik ga niet zeggen dat het een perfecte school is, maar het is een **modelschool**. Moest het een ander school zijn, even goed!

Zit je op aanraden van iemand op die school?

-Ik kom van Wezembeek en kon kiezen tussen Leuven en Vilvoorde. Wij hebben afspraak genomen in beide scholen. In Vilvoorde dacht ik: "Wat een oud kot!" We hebben daar een rondleiding gekregen en toen we op de binnenkoer kwamen, dacht ik van "waw". Eigenlijk, ja. Het was aantrekkelijk. Vilvoorde had wel het abonnement moeten aanvragen. Ik heb dat via internet gevonden. Ik had zo iets van: **mijn dochter voelt zich hier goed en dan wordt het deze school**, dat is het belangrijkste.

-Ik ben er zelf naar school geweest. Ik ging vroeger naar een zusterkesschool. Ik had leesproblemen en stotterde. Toen mijn moeder zaliger nog leefde, zei ze: waarom gaan we daar niet eens kijken. Vroeger kon ge twee maanden gaan proberen in een andere school. Ik ben daarnaartoe gegaan en ik heb me direct aangepast. Ze waren **zo vriendelijk en voorzichtig**. Op een jaar tijd was ik erdoor. Mijn moeder begreep er niks van. Ik heb mijn studie daar min of meer afgewerkt want we waren met veel kinderen thuis.

Mijn kinderen ... wij spraken thuis twee talen. Mijn zoon had een probleem met Nederlands en zou beter naar een Nederlandstalige school gaan. Hij ging een jaar naar school in Houtem. Daar was niks goed. PMS zei dat er twee scholen waren, hij is naar deze school gegaan en dat is vlot gegaan.

Mijn dochter telde altijd in spiegelbeeld. Tot in het derde studiejaar ging het, maar dan moest ze het overdoen. Ze ging beter naar een andere school. Dat wordt direct aangepakt. En dat heeft ze direct gedaan.

Mijn andere zoon heeft een soort leukemie gehad en daardoor meer als een jaar niet naar school gegaan. Maar, hij had ook een laag verstand. Alle vier hebben ze een diploma. Lasser, kok in een restaurant, de Macro, nu heeft ze een andere job; mijn andere zoon is tuinier en dat beroep doet hij goed.

-Ik ben bij de KWB en ik zie die mensen regelmatig. Ik sprak met hen over de school en samen deden we verfacties. Als ik de vergelijking maak tussen so en buso, dan steken ze meer tijd in communiceren met ouders in buso.

Daarmee zijn we beland bij de stem van de ouders ...

Stem van de ouders

-Ik denk als ouder, dat is mijn filosofie, ik kom uit een gemeenteschool waar we **als ouder rechten hebben**, we zijn daar meerdere malen mee in het nieuws gekomen omdat het gemeentebestuur oordeelde dat de school moest opgedoekt worden.

We deden petitie voor deze school met 126 leerlingen en het gemeentebestuur legde dat gewoon naast zich neer. Ik ben voorzitter van de schoolraad geworden en men heeft mijn ontslag geëist omdat ik twee jaar geleden een interview toeliet in een krant. De directeur wou me daarom niet. Hij vond dat ik te ver was gegaan. Maar, **de stem van de ouders vind ik belangrijk**.

-Ik vind dat ge weet dat uw kind naar zo'n school gaat. Moet dat dan dat die kosten gedaan worden? **Daarover praten** vind ik positief.

-Op de infoavond wordt dat mooi uitgelegd. In Wezembeek vroegen ze iemand voor de ouderwerking en ik vond dat mijn stem belangrijk kon zijn. Als ik op een hoger niveau ga, dan kan ik de stem van de ouders meepakken. Dan weten ze **of ze goed bezig zijn. Zijn de ouders goed geïnformeerd?** Ik heb de indruk dat ze ons niet vergeten.

Er is veel bespreekbaar met de directie? Ook de niet verplichte schoolkosten?

Voorbeelden: rekenmachine, ...

-Ja, er zijn ook allochtonen die minder budget hebben. Ge kunt dan samen aankopen en dan kan dit goedkoper of ze kunnen dit huren.

Je hebt het gevoel dat je suggesties kan geven.

Dossier

Uitleg rond de verschillende soorten dossiers aan de hand van een PP.

Uitleg van het principe "need to know, nice to know" in verband met vb. medische info.

-Sorry dat ik u onderbreek, maar ik heb het heel moeilijk in het algemeen met het volgende. Ik heb dit al op een LOP aangeklaagd.

(uitleg over het LOP)

-Dat is mijn mening. Dat mag gerust meegenomen worden. De onderlinge samenwerking tussen de CLB's (ik bedoel vrij, GO) moet verbeteren ... **de dossiers moeten onderling gemakkelijker doorgegeven worden**. Daar zijn soms strubbelingen. 't Is voor het kind dat dit belangrijk is, niet voor hen! Die doorstroming verloopt nog altijd even traag.

-Dat is goed om weten, om mee te nemen.

-Ik ben geen utopist of die zaak, ik weet dat die mensen met een hele **grote werkdruk** hebben, maar kan daar geen werk van gemaakt worden van een extra handje om de overdracht mogelijk te maken?

-Ze moeten toch weten hoe uwe kleine in elkaar zit! Aan de lagere school van mijn zoon zat een middelbaar. Mijn zoon heeft dyslexie, ik kocht een programma voor € 250.00 aan spring of sprint, maar wij hebben dat nooit gebruikt.

-Op school?

-Op school wel! Mijn zoon had zoveel problemen – de ei en de ij – ik ben heel dankbaar aan die school dat ze dat machien gebruikten om hem te laten lezen. Hij heeft dat machien wel nodig om voor volwassenen voor te lezen... Heeft de school alles doorgegeven om mijn zoon te laten lezen via de computer? Dat wisten ze niet! Maar alleh! Ik heb toch mijn documenten. Ze vroegen of ze een fotokopie konden maken. Ik zeg tegen mijne man: "Maar, da kan toch niet! Gaat dat nu wel goed aflopen?".

Zijn er grenzen aan wat er in een dossier mag komen? Vb. uw zoon heeft gestolen en werd gestraft.. Mag dat erin komen?

-Dat is ook zoiets ... Wat noemen ze stelen? Veel? Banaal? Veel gestolen? Toch, niet dat ze hem gaan beschouwen als een grote dief, dat ge weet met wie dat ge in contact komt!

Ik zie u draaien met uw ogen?

-Dat zijn zo van die delicate zaken. Ik denk dat het opportuun is dat men dat aan de ouders vraagt.

Ander voorbeeld: uw dochter heeft veel gespijbeld, werd opgevolgd. Dat is goed afgelopen, naar volgend jaar of een volgende school moet dat niet doorgegeven worden.

-Daar ben ik het niet mee akkoord! Dat **moet doorgegeven** worden want dan kunnen ze in de nieuwe school een oogje in het zeil houden dat dat niet meer gebeurt! Anders denken ze dat ze toch niet opletten en dan glippen ze door de mazen van het net.

Voorbeeld op medisch vlak: moet in het dossier staan dat uw zoon ooit leukemie heeft gehad?

-Stel dat hij iets krijgt, dan weten ze toch wat ze moeten doen. Ze moeten toch ergens op de hoogte zijn. Anders zeggen ze dat ze van niks wisten.

-Dat zijn van die voorbeelden die moeten doorgegeven worden, met alle respect voor de ouders. Maar dat is ook een hulp voor de ouders.

-ik ben nog altijd lid van de vereniging voor pleegouders. We zijn wel pleegouders, maar die kinderen hebben een enorme rugzak meegekregen met enorm veel problemen. Als ge dat rugzakje begint open te doen ... **Dat zijn dingen die ze moeten weten.**

-Ik heb dat ook gedaan. Mijn zoon is suikerziek en ik heb de dokter naar school laten gaan om te laten vertellen wat dat inhoudt. Ik heb daarvoor gebeld en alle leerkrachten zijn naar een avond naar de school gekomen en dat is heel goed meegevallen.

-Dat zijn van die **belangrijke zaken waarvan ik zeg: dat moet doorgegeven** worden.

-Wij gaan nu lessen geven aan de school om te zeggen wat moet.

-Beroepshalve komen mijn echtgenote en ikzelf – ik ben ook diabeet, type 2, dat komt door het goede leven – veel in contact met diabeten. Ik ben ook kok. Wij weten ongeveer wat er moet gebeuren als er iemand te laag of te hoog staat. Ik vind het goed dat dit doorgegeven wordt. Ik vind het goed dat de kranten hierover schrijven.

-Mijn zoon heeft een goede leraar. Die heeft van die suikers voor als hij te laag staat ...

-Druivensuiker!

-Omdat hij als beroep tuinier heeft gekozen, heeft hij gevraagd om extra druivensuiker mee te brengen. Dat is echt goed opgevolgd of dat nu voor diabetes is of voor iets anders.

Een moeilijke vraag nog. Een 12-jarige heeft het recht te vragen zijn probleem niet te melden aan de ouders ...

Of, een leerling komt bij mij als directeur en meldt misbruik en vraagt het niet te vertellen.

-Manmanman

-Ik heb een goede verbintenis met de kinderen, maar ik vind dat als uw kind een probleem heeft en ze pakken iemand in vertrouwen, ik vind ja, dat moet kunnen, maar ze moeten wel stappen ondernemen voor het kind goed te maken zonder de ouders te kwetsen. Ik vind niet dat gij moet komen klikken.

Ander voorbeeld. Een leerling meldt zich met zelfmoordneigingen ...

-Zwijgen niet, maar samenkomen om erover te praten is dan belangrijk.

-Bij sommige zaken zeg ik **ja**, bij sommige zaken zeg ik **neen**.

-Ja!

-CLB is inventief genoeg om die zaken aan te pakken om ook de ouders na verloop van weken op de hoogte te brengen van: "Daar is toch iets met uw zoon of dochter om dan ...

-Maatregelen te nemen.

-Professionele hulp aan te bieden.

-Bepaalde problemen kunnen via een bepaald stappenplan terug naar de ouders gecommuniceerd worden. Misbruik komt vb. binnen een bepaalde tijd naar boven. Voorbeeld van een pleeggezin dat geconfronteerd werd met misbruik.

-Het CLB heeft genoeg gezond verstand om problemen **professioneel en op een deftige manier** aan te pakken.

Wie mag het dossier allemaal lezen? Leraren? Secretariaat?

-de personen die **beroepsmatig** met het kind in aanraking komen, mogen het lezen. De kuisvrouw niet. Directie, CLB, leerkrachten.

-**Secretariaat ook.** Er was een probleem met mijn zoon, ik ging naar het secretariaat. Tiens, dat wist ik niet,. Had ik dat geweten, dan had ik hem geholpen.

-In een vrije school in Tervuren laat men het secretariaat **alleen het administratieve** doen. Ze horen de klokken wel luiden, maar weten niet veel.

Hoe staan jullie tegenover het elektronisch dossier?

-Ik vind dat **goed**.

-Ik vind dat een **voortgang**.

-Ik vind die papieren dossiers ... na verloop van tijd begint dat papier te vergaan. Maar, de evolutie in de tijd, ... logisch dat het wordt bijgehouden op de PC.

-Ik weet dat er op school programma's bestaan dat men alleen kan inloggen op de klas waar men komt.

Mag zomaar iedereen iets schrijven in het dossier?

-Daar is een taak weggelegd voor de **directie en de titularis. De GON-begeleiders zouden er ook aan moeten kunnen.**

-Ja.

-De **wekelijkse of maandelijkse klassenraden** moeten bijgehouden worden. Ik vind dat heel goed. Dan kan men kort op de bal spelen.

-Dan kan men snel problemen oplossen.

- Voorbeeld van leerling die misbruik maakte van een website door leraren erg te beledigen ...

-Moeilijke vraag.

-**Alleen de directie** melden en als het **moment rijp** is het aan de andere personeelsleden vertellen.

-Men moet toch weten **met wie men te maken** heeft in de klas.

-Maar, steeds de **privacy** in het achterhoofd houden.

-Ge kunt er nog iets goed van maken! Ge moet hem de kans geven dat hij zich nog kan herpakken. Laat zien dat hij die kans kan krijgen.

-Ik ben ook van dat principe.

-Heeft iemand een voet scheef gezet, dan moet hij een tweede kans krijgen. Ik kreeg veel stagiairs uit het buso in mijn werk als kok. Er zijn er die minder respect tonen, maar er zijn er ook die veel respect tonen. Voor de eersten passen we hetzelfde toe, behandelen we hen zoals zij ons behandelen.

Voorbeeld van een leerling waar de moeder een leerling mee de dieperik introk. We hebben die een tweede kans gegeven.

Samenvatting

Dossiers

- men is **op de hoogte** van de verschillende dossiers
- niet iedereen mag inloggen**, er moeten gradaties zijn wat betreft de rechten van inzage
- dossiers moeten **goed doorgegeven** worden, zeker tussen de verschillende CLB's
- bepaalde info mag op bepaald moment **verdwijnen**; als ouder mogen we daar geen criteria opleggen
- feiten gebeurd buiten de school moeten gemeld worden als de **JRB of het comité** voor bijzondere jeugdzorg erbij betrokken is. Moet iedereen het weten? Zeker de directie!

Kosten

- zeer **goede communicatie** over de schoolkosten
- de schoolrekening heeft **weinig of geen invloed** op het gezinsbudget **omdat ze het zo goedkoopmogelijk houden**
- men mag mee naar **oplossingen** zoeken
- men kan **makkelijk naar de directie** stappen
- de stem van ouders moet meer gehoord** worden

Wat zou je zeker aan de minister willen zeggen ...

- ik ben er al mee in contact geweest
- werk maken van de **overdracht van de dossiers**, zeker in het buso is het belangrijk dat die dossiers rap doorstromen. Verdorie!
- dat is waar! Als ge dat zelf meegemaakt hebt ...
- als ge de handicap niet ziet aan een kind, werk maken van **de "erkenning"** van het kind. Uw kind heeft zoveel achterstal, ge moet naar de dokter, naar een speciale school. Ik trek gewoon kindergeld. Awel, als mijne kleine achterlijk is, geef me dan daarvoor geld. Ik heb daar zoveel centjes ingestoken om hem te laten leren wat kan.
- het federalisme speelt daar een rol ... Dat is een typisch Belgisch probleem.
- Waarom doen ze daar niets aan?
- Vandeuren en Smet zouden overleg moeten plegen over welzijn, ze moeten betere afspraken maken.

7.1.3 Allochtone ouders (18 november 2011 te Schaarbeek)

SCHOOLKOSTEN

Wat weten jullie al van schoolkosten? Wel al gehoord van maximumfactuur (lagere school)

Abonnement op een krant: niet verplicht, maar voor moeder haar gevoel zou het wel verplicht moeten zijn. Het is immers belangrijk dat je kind de krant leest.

Warme maaltijd onder de middag: niet verplicht. Drie zoontjes, te zwaar om te betalen. Maar als je kind de andere kinderen lekker ziet eten, is het moeilijk.

Computer voor je dochter: moeder dacht dat het verplicht was.

Internet thuis: idem.

Aankoop werkboek geschiedenis: moeder denkt niet verplicht.

Kopieën voor de les Nederlands: moeder denkt verplicht.

Drie dagen op bosklassen: moeder denkt niet verplicht..

Opmerking moeder:

Je kan het niet verplichten **maar je voelt je als ouder wél verplicht**, zodat je kind de kans krijgt om goed te studeren.

Voorstellen van kwadrant

Impact (op gezinsbudget)

Moeder vindt dat er **grote impact** is. In vergelijking met Nederland, heb ik veel kosten aan de Belgische scholieren. In Nederland krijg je van de overheid veel steun, in België voel ik het wel! In september ben ik in Nederland klaar met alle kosten en krijg ik door het jaar geen extra kosten meer. In België voel ik dat wel en moet ik doorheen het jaar nog veel bijbetalen bv. voor muzische opvoeding.

Communicatie

Waren jullie op de hoogte van de schoolkosten in het begin van het schooljaar?

Ja! We kregen regelmatig informatie van de school (bv. kosten van schoolmaaltijden, dranken...)

Zijn er nog onvoorziene kosten doorheen het jaar?

Tot nu toe nog niet het geval.

De kosten **om naar school te gaan?**

2 keer tram en dan bus, al mijn drie kinderen hebben een abonnement. Enkel als mijn kind naar een Franstalige school zou gaan, zou ik minder moeten betalen.

Wat is **bepalend geweest voor de keuze** van de school? Waarom geen school korterbij?

Omwille van de **kwaliteit**.

Mijn zoon gaat naar school met de schoolbus, ik heb gekozen voor een goede **kwaliteitsschool**.

Er was een school vlakbij, maar toch heb ik voor een andere school gekozen.

De kwaliteit van de school betekent: **niveau** van de lessen, **respect** van de lln en lkr ten opzichte van elkaar, aanbod **van taal**. Als mijn kind niet gelukkig is op school dan is het ook niet gelukkig thuis.

Mijn kind gaat naar een kleine school, **laagdrempelig**. Makkelijker om te communiceren.

Als ik telefoneer en ze zijn bezig, dan telefoneren ze terug! Het belangrijkste is dat ik antwoord krijg.

Mensen uit Aalst zouden een andere situatie kennen, geen goede communicatie. Verrassing met plotselinge factuur, betaaloopdracht waar ze niks van wisten. Ook met kosten waar ze niet eens toe verplicht waren.

Oplossingen

Hebben jullie het gevoel dat als er een probleem is wat betreft betalen, de school dit kan oplossen? Of dat jullie kunnen meezoeken?

We hebben het voorstel gekregen om de **betaalwijze te kiezen en die is ook te bespreken**.

Wij hebben geen problemen om te rekening te betalen maar indien nodig kunnen we er wel over gaan praten.

Wat als de school voorstelt om op sneeuwklassen te gaan, kan je dan iets anders voorstellen?

Ja, dat kan.

Mensen uit Aalst: voor hen was er **wel een drempel om met directrice** te praten en om een oplossing te zoeken. Er was geen mogelijkheid om een oplossing te bespreken.

Stel dat de school een actie doet bv. voor daklozen? Vind je dat het kan dat de school geld vraagt om een project te steunen?

Ja, ik vind dat dat **kan én dat het moet!** Maakt deel uit van de ontwikkeling van het kind. Niet altijd vanuit godsdienst, maar het is gewoon menselijk, humanitair.

Ja, erg **belangrijk om kinderen te sensibiliseren**. Van jongs af aan.

Stem van ouders

Wordt jullie stem van ouders genoeg gehoord door de directie?

Ik denk dat dat niet het geval is (mijn ervaring met andere ouders). Misschien wordt er wel geluisterd, maar **er wordt niet veel aan gedaan**. Ze vragen wel, maar er wordt te weinig mee gedaan.

Ik heb gevraagd om activiteiten dichterbij huis te laten doorgaan. Dat was mogelijk.

Er zijn activiteiten op woensdagnamiddag op school, maar ik heb gevraagd of er ook dichterbij huis waren. Muziek, sport...

Moeilijk om vervoer naar school af te stemmen op de uren van de school?

Ze moeten heel vroeg opstaan, 45 min onderweg. De school past zich hier niet aan.

Mijn zoon gaat met de schoolbus, ik woon in Vilvoorde. Er was nog een meisje dat aan de andere kant van de brug woonde. Bus moest daarom al heel vroeg vertrekken. Ben ik gaan vragen of de school dit kon aanpassen. En ja, die aanpassing hebben ze dan wel voor ons gedaan.

Moeten jullie kinderen al **stage** doen?

Nee, ze zijn nog te klein.

Houdt de school rekening met de plaats van de stageplaats?

Dat weet ik niet. Moet de school daarmee rekening houden?

Samenvatting

- De ouders voelen zich **goed geïnformeerd** over schoolkosten
- Afhankelijk van **aantal kinderen**, hebben de schoolkosten meer invloed op het gezinsbudget
- Het is belangrijk dat de school **laagdrempelig** is
- Het is belangrijk dat ouders **alle wegen kennen** naar financiële hulp en ondersteuning vb. studiebeurs.

Vraag van een moeder: Is er hier een 'portemonnee' waar de ouders die wel een probleem hebben terecht kunnen?

Is jullie gezegd dat er studiebeurzen bestaan?

Nee, niet gezegd. Ook voor primair, secundair??

In Nederland krijg ik geen onverwachte kosten! Ik vind dat **niet kunnen dat ik hier onverwachte brieven krijg met schoolkosten**.

Is dit een onafhankelijk bureau (bedoeld op de instantie voor studiebeurzen)? Ja

Bestaan de studiebeurzen zowel voor het Nederlandstalig als het Franstalig onderwijs? Ja, dit geldt voor beide.

Ik ken ouders die **de weg niet weten**, de adressen waar ze terecht kunnen met dergelijke vragen. Bv. over studiebeurs.

Hetzelfde met kinderbijslag. Moet je ook zelf uitzoeken waar en hoe je het moet aanvragen.

(Er werd vervolgens uitgelegd hoe men aan de nodige info kon geraken via de school of via de digitale snelweg)

Zijn jullie voor maximumfactuur in het SO cfr. BO?

Wel, maar dan maak ik me wel **zorgen over kwaliteit** van het onderwijs.

Eigenlijk wel, maar als er dan een verschil is in kwaliteit dan niet.

Belangrijk dat ze de kansen in het onderwijs niet verkleinen door de bijdragen!!

Rijk-arm mag niet voelbaar zijn in het onderwijs! De lat moet gelijk liggen voor iedereen!

DOSSIERS

Vooreerst werd aan de hand van een PP een voorstelling gegeven van alle mogelijke dossiers.

Wisten jullie dat al deze dossiers bestonden?

Ja!

Nee!

Ik wist dat er dossiers waren maar niet op zoveel verschillende niveaus.

Vindt u dat alles in die dossiers mag staan?

Ja, natuurlijk mogen ze dat weten. Maar, het is wel belangrijk hoe ze daar (later) mee om- gaan.

Het is in het belang van het kind zelf.

Heb een vragenlijst moeten invullen op een informatiefiche, wel veel vragen, is dat nodig? Wat doe ik in mijn vrije tijd? Gaat dat niet wat te ver? 'Ambigue'

Computerwinkel belt? Mag directeur alle adressen doorgeven?

Nee! Niet gewenst.

School krijgt **meer middelen als er meer kinderen zijn met thuistaal niet-Nederlands?** Kind woont in een achterstandswijk? School stelt jou al die vragen om zo te weten of de school recht heeft op meer middelen van de overheid.

Ze vragen me welke taal ik spreek in mijn vrije tijd.

Kinderen van anderstalige afkomst zitten vaker in beroeps of in technisch onderwijs owv taalachterstand.

Vinden jullie dat in dossier mag staan als je kind gestolen heeft?

Ik vind het niet, kinderen zijn te jong.

Wat als je zoon/dochter buiten de school aanraking kwam met politie?

- Was hij slachtoffer?

Nee, andere kinderen gaan hem daarop beoordelen. Misschien mag de leerkracht wel op de hoogte zijn om hem te helpen.

- Als hij dader was?

Alle informatie wat betreft/dader slachtoffer moet in dossier staan. Enkel toegankelijk voor de directie, de zorgleerkrachten en het CLB. Niet openbaar voor de leerkrachten.

- Wie mag de informatie bekijken? Mag de leraar bekijken?

Nee. Ligt ook wat aan communicatie tussen de collega's, het systeem van de school. Leraars mogen alleen de globale informatie krijgen over gedrag, extra aandacht...

- Mag directeur alles weten?

Ja, moet alles weten?

- Klastitularis?

Ja, ik denk het wel. De eerste stap in de zorg moet de klastitularis zijn.

Vinden jullie het goed dat dossiers via de pc worden bijgehouden?

Ja, dat is makkelijk. Maar ook wel makkelijk om door te geven.

Mogen gegevens van basis naar secundair mogen doorgegeven worden?

Ja, ik vind dat het moet doorgegeven worden. Je verandert alleen van school en leeftijd. De **historie neem je mee**.

De **globale informatie** mag doorgegeven worden. Niet noodzakelijk om te gedetailleerde informatie door te geven.

Wanneer **gegevens te laat doorgegeven worden, wordt er veel tijd verloren**. Dus belangrijk dat alles **tijdig** wordt doorgegeven.

“Ik heb in het derde jaar iets uitgespookt” ... Moet dit verdwijnen uit het dossier?

Nee, maar moet wel aangegeven worden als het **niet meer** het geval is. Wanneer er een **terugval** is, kan je dat terugvinden in het dossier.

Als er niet aan gewerkt wordt, zal het probleem zich herhalen.

Zowel ouders, leerkrachten en leerlingen moeten erover in dialoog kunnen gaan.

Ik vind niet dat alles moet genoteerd worden, het is maar een 'kind'. Het minste wat een nadelig effect heeft, wordt dit **meegedragen voor de rest van zijn schoolcarrière**.

Als IIn van 12 jaar naar CLB stapt en zegt dit mag je niet vertellen aan mijn ouders. Wat vinden jullie ervan?

- Belangrijk dat er **dialogo** is tussen ouders en kind. Nodig dat er specialist bij gehaald wordt.
- **Ouders** moeten weten **wat er aan de hand** is met hun kinderen!
- Soms wel heel delicate situaties.
- Als het een probleem is met de ouders bv. bij mishandeling, dan is het nodig dat er andere hulp kan komen. Het hangt af van zaak tot zaak.
- Moet op een heel goede manier aangepakt worden met de ouders zelf, misschien zelfs zonder het kind te betrekken.
- Ouders moeten **goed op de hoogte zijn** van wat er met hun kind gebeurde, onafhankelijk van andere cultuur. Plicht van de school om goed te communiceren met de ouders. Kind hoeft dit niet te weten. Er is meer samenwerking tussen ouders-school nodig!!

Samenvatting:

- Jullie weten dat **er dossiers zijn maar niet zo gedetailleerd**.
- **Alles in het belang van het kind** komt in het dossier.
- Maar wanneer het **nadelig** kan zijn voor het kind, moet het **mogelijk zijn om zaken te verwijderen** uit het dossier.

7.2 Bijlage 2: PowerPointPresentatie leerlingendossiers

Schooldossier

“Multidisciplinair” dossier (CLB)

Zorgdossier

Portfolio

Andere...

“Multidisciplinair” dossier van het CLB

Inhoud werd wettelijk bepaald

- het resultaat van het overleg van een **team**: psycholoog, pedagoog, arts, maatschappelijk werker, ...
- voor **wie, hoe lang, bewaren** en **doorgeven** van het dossier?

- **administratieve** gegevens
- **medische** gegevens: preventieve gezondheidszorg, vaccinaties, ...

“Multidisciplinair” dossier van het CLB

- gegevens in verband met de **verplichte leerplichtbegeleiding**
- gegevens in verband met het wettelijk **verzekerd aanbod** door het CLB: vb. bestrijden van luizenplaag, begeleiding bij leerstoornissen, ...
- gegevens in verband met de “**vraaggestuurde**” begeleiding
- een **overzicht** van alle contacten en tussenkomsten
- het resultaat van elk (multidisciplinair) **overleg** en het eventuele **handelingsplan** dat daaruit volgt
- de **doorverwijzing** naar diensten of personen
- gegevens die meegedeeld werden aan de **school of de leerkracht**
- eventuele gegevens van **het vroegere PMS of MST**

Zorgdossier

- **administratieve** gegevens van de leerling
- informatie over **ouders** (naam, voornaam, adres, werkgever, burgerlijke staat)
- neerslagen van **klassenraden en/of MDO's** (multidisciplinair overleg) over leren en studeren, psychisch en sociaal functioneren, onderwijsloopbaan, ...
- nodige informatie van **zorgleerkracht, de cel leerlingenbegeleiding en/of klasleerkracht** over vb. overleg met externe diensten zoals logo, kine, ziekenhuis, ...

Schooldossier

- **administratieve** gegevens van de leerling
- kopie van de **SIS-kaart** en/of **identiteitskaart** of andere identiteitspapieren
- informatie over **ouders** (naam, voornaam, adres, werkgever, burgerlijke staat)
- **medische** fiche leerling ingevuld door ouders

Portfolio

- is een **verzamelwerk** met neerslagen, voorbeelden, tastbare zaken van de leerling waarin zijn/haar **talenten** en/of **competenties** worden toegelicht ("trotsmap")
- de leerling en de ouder zijn **eigenaar**

Andere...

- BaSO-fiche: van **leerling en ouder**
- is een "extra" fiche, opgemaakt door de leerkrachten van de basisschool, om mee te geven naar het **secundair** onderwijs
- toont vooral de **talenten en de competenties** van de leerling zodat deze verder kan begeleid worden in de juiste studiekeuze
- de BaSO-fiche moet een **aanvulling** zijn van het rapport